

№ 185 (20199) 2012-рэ илъэс гъубдж ІОНЫГЪОМ И 18

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Дин Іофыгъохэм атегущыІагъэх

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан республикэм ит адыгэ къуаджэхэм къарыкІыгъэ динлэжьхэм тыгъуасэ аІукІагъ. Ислъам диным илэжьын епхыгъэ Іофыгъохэм, ащкІэ гумэкІыгъоу къэуцухэрэм, анахьэу анаІэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэм атегущы Гагъэх. Іофтхьабзэм хэлэжьагьэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, АР-м и ЛІышъхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэ игуадзэу МэщлІэкъо Хьамед, АР-м лъэпкъ Іофхэм-

кІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адыря Іэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхьо

Адыгеим лъэпкъ ыкІи дин зэгурыІоныгъэр тапэкІэ илъыным Іоф дэшІэгьэныр, республикэм бырсыр къизылъхьэ зышІоигъо кІуачІэхэм апэуцужьыгъэныр пшъэрылъ шъхьа-Іэхэм зэращыщхэр динлэжьэу къэгущыІагъэхэм къыхагъэщыгъ. Джащ фэдэу быслъымэнхэм афэгъэхьыгъэ фильмэу Америкэм къыщыдагъэкІыгъэм зэрэдырамыгъаштэрэр, аш фэдэ зекІуакІэм дунаим бырсырышхо къыригъэтэджэн зэрилъэкІыщтыр пстэуми къа-Іуагъ. Адыгэ лъэпкъым икультурэ бай, ишэн-зэхэтык Іэ дахэхэр къэухъумэгъэнхэм, ахэр къыдэтлъытэзэ тиныбжьыкІэхэр тэрэзэу пІугъэнхэм, диныр тицІыфхэм къабзэу, дахэу алэжьыным мэхьанэшхо зэри-Іэм, хьадэм ифэІо-фашІэхэр шапхъэу щыІэхэм адиштэу зэшІохыгъэнхэм къэгущыІэгъэ пстэуми мэхьанэшхо ратыгъ.

– Непэ тызэкъотэу, зыкІыныгъэ тазыфагу илъэу Іоф зэдэтшІэн фае, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан динлэжьхэм закъыфигъазэзэ. — Зыгорэм къы Горэм темыдэ Гоу, зыми тимыгъэсэжьэу, республикэм ежь игъогоу къыхихыгъэм тырыкІон фае. Муфтиим ихэдзынхэм афэгъэхьыгъэ Зэфэсэу щыІэщтым къыщылъэгъощт цІыфхэм, динлэжьхэм нахь зыдырагъэштэщтыр. Ащ тэ тиІоф хэтлъхьащтэп, хэтми агъэнафэрэм Іоф дэтшІэщт, зэхэдз тиІэштэп. Тызытегущы-Іэгъэ Іофыгъохэм мэхьанэшхо зэряІэм щэч хэльэп, къэгущы-Іагъэ пэпчъ шъхьадж ежь

НэкІубгъохэм

√арытхэр: Гухэлъхэр къэшъыпкъэжьхэмэ...

Я 2-рэ н.

УЛэжьапкІэр зэльыты-

Я 4-рэ н.

√Гъогур Іухыгъ, ау...

Я 4-рэ н.

У «Зэкъошныгъэм» зыкъешІэжьы.

Я 8-рэ н.

иеплъыкІэ къыриІотыкІыгъ, ащкІэ тызэзэгъыгъэу сэлъытэ. Джыри зэ къыхэзгъэщымэ сшІоигъу, республикэм игъэцэкІэкІо хэбзэ къулыкъухэр диныр къабзэу зылэжьырэ пстэуми аготыщтых, амалэу щыІэмкІэ ІэпыІэгъу афэхъу-

ТХЬАРКЪОХЪО Адам. Сурэтыр А. Гусевым ты-

Зэрахьагъэм ифэшъуашэу

УФ-м ошІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ и Министерствэ иІофышІэхэу къалэу Крымскэ мыгъэ гъэ тхьамыкІагъом идэгъэзыжьын нахь чанэу хэлэжьагъэхэр наградэ зэфэшъхьафхэмкІэ къыхагъэщыгъэх. АР-м ошІэ--ы самыш Гъэ Іофхэмк І по Гъэ ІорышІапІэ ипресс-къулыкъу тызэрэщигъэгъозагъэмкІэ, УФ-м граждан ухъумэнымкІэ, ошІэдэмышІэ ІофхэмкІэ ыкІи ахэм къыздахьыгъэ тхьамыкІагъо--эиними еІяныажығсы мех трэу Владимир Пучковыр Ставропольскэ краим джырэблагъэ къызэкІом ахэр къариты-

къятагъэх

еІхнеІхерета мехапырасып тынхэр къафагъэшъошагъэх. АР-м ошІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ пыІэгъу афэхъугъэх. и ГъэІорышІапІэ ипащэу Гъу-

нэжьыкъо Мурат, ау ащ къыратыгъэр адрэхэм атекІы. Адыгеим икъэгъэнэжьэк Іо ни ІлиІшех мифоІ єІвахаш фыриГэу цГыфэу тхьамыкГагъо -оатеатк уатеПапеТ мехеатвфех псыр къызыщеум къыздихьы- тыгъэныр зэрэзэхищагъэм фэшІ Макаровым икІэрахъо къыфагъэшъошагъ. А зыр ары ащ фэдэ тын лъапІэкІэ къыхагъэщыгъэр.

Крымскэ псыр къызыщеум апэрэ мафэм кънщыублагъэу Адыгеим икъэгъэнэжьын къулыкъурэ имэшІогьэкІуасэхэмрэ щыІагъэх. ЦІыфэу гузэжъогъу хэфагъэхэм ащыщэу нэбгыри 9-мэ ахэм яшІушІагъэкІэ апсэ къэнагъ. Бэдзэогъум и 7-м къыщыублагъэу и 27-м нэс Адыгеим ошІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ икъулыкъу иІофышІэ Къулыкъум къафигъэуцугъэ нэбгырэ 70-рэ Крымскэ къэтыгъ. Ахэр псэу къыдэугъэм къахэщыгъэхэу нэбгыри 10-мэ идэгъэчъыжьынк Іи, урамхэм, щагухэм ягъэкъэбзэжьынкІи, Къыхагъэщыгъэхэм зэу ащыш нэмык Ілъэныкъохэмк Іи Іэ-

ХЪУТ Нэфсэт.

2013-рэ илъэсым иапэрэ мэзих гъэзеткІэтхэгъур едгъэжьагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапІэхэр!

Льэпкъ гъэзетыр къизытхыкІы зышІоигъохэм апае Урысыем и Почтэ икъутамэу Адыгэ Республикэм щы Іэм иотделениехэм, ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» зыфи Горэм икиоскхэм ыкІи «Адыгэ макъэм» иредакцие дэжь щыт киоскым Іоныгъом и 1-м гъэзет кІэтхэныр ащырагъэжьагъ.

Почтэм иотделениехэм мыщ фэдэ уасэхэмкІэ лъэпкъ гъэзетым шъуащыкІэтхэн шъулъэсомэ 398-рэ чапыч 16-кІэ — тхьэмафэм 5 къыдэкІэу нэкІубгъуий хъурэ гъэзетэу

52161-рэ индекс зиІэм;

- **сомэ 380-рэ чапыч 04-кІэ** — фэгъэкІотэныгъэ зиІэхэм апае **52162-рэ индекс** зиІэм;

Мыекъуапэ щыпсэурэ гъэзетеджэхэр!

«Адыгэ макъэм» иредакцие дэжь щыт киоскым индексхэу 52161-рэ, 52152-рэ, 14289-рэ зиГэхэм соми 140-кГэ шъуащыкГэтхэн шъульэкГышт. (Мыщ щыкГатхэхэрэм киоскым ежь-ежьырэу гъэзетыр чІахыжьызэ ашІыщт).

ООО-у «Адыгея-Интерсвязым» икиоскхэм тигьэзет соми 150-кIэ шъуащыкІэтхэщт. (КІатхэхэрэм гъэзетыр киоскым чІахыжьызэ ашІыщт).

Къалэу Мыекъуапэ дэт хъызмэтшІапІэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ шІыкІэм тетэу гьэзет экземпляр 15-м кьыщымыкІэу къизытхыкІыштхэм редакцием сомэ 200-кІэ щыкІэтхэнхэ алъэкІыщт.

Университетхэу, институтхэу, еджапІэхэу корпоративнэ шІыкІэм тетэу гъэзет экземпляр 20-м къыщымыкІзу къизытхыкІын зимурадхэр редакцием соми 150-кІз щыкІзтхэнхэ альэкІыщт.

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАПІЭХЭР, ШЪУКІАТХ ЛЪЭПКЪ ГЪЭЗЕТЫМ!

Адыгеир сыдигъуи форумым чанэу хэлажьэ

— Аслъан Кытэ ыкъор, Адыгеир Дунэе инвестиционнэ форумэу Шъачэ щызэхащэрэм нахь чанэу хэлажьэхэрэм ащыщ. Мы илъэсым республикэм ащ проект тхьапша рихьылІэщтыр, зэхэубытагъэу ахэм сыд фэдиз мылъкуа атефэщтыр? Анахьэу мэхьанэ зиІэ проектхэм ягугъу къэпшіы сшіоигъуагъ.

 Мы илъэсым республикэм инвесторхэм апае гъэшІэгьоныбэ ыгъэхьазырыгъ. Я XI-рэ Дунэе инвестиционнэ форумэу «Шъачэ-2012-рэ» зыфиГорэм зыфигъэхьазырзэ, Адыгэ Республикэм сомэ миллиард 63-рэ зытефэщт инвестиционнэ предложениехэр, проектхэр, инвестиционнэ площадкэ 63-рэ ыгъэхьазырыгъ.

Адыгэ РеспубликэмкІэ лъэныкъо шъхьа Гэхэу анахьэу ана Гэ зытырагъэтыщтхэр зекІоныр, промышленностыр, мэкъу-мэщыр, транспорт логистикэр ыкІи нэмык хэр ары.

ЗекІон-зыгъэпсэфыпІэ ІофшІэным епхыгъэу сомэ миллиарди 10,0-рэ зытефэщт инвестиционнэ проекти 9 рахьыл Эщт.

Промышленнэ комплексым ылъэныкъокІэ сомэ миллиард 24,5-рэ зытефэщт инвестиционнэ проект, предложение 12 рахьылІэщт.

Псэольны виньным ыльэныкьокІэ сомэ миллиард 14,3-рэ зытефэщт проект 17 агъэхьазырыгъ.

Мэкъу-мэщым ылъэныкъокІэ сомэ миллиард 14,9-рэ зыосэ проектхэр рахыылІэщтых.

Анахьэу мэхьанэ зэттыхэрэм ащыщ къушъхьэ курортэу «Лэгъо-Накъ» зыфиІоу илъэс псаум Іоф зышІэщтыр зекІон-зыгъэпсэфын экономикэ шъолъыр хэушъхьафыкІыгъэм щыгъэпсыгъэным фэгъэхьыгъэ проектым игъэцэкІэн. Мы курортым а зы уахътэм нэбгырэ мин 28-рэ ригъэблэгъэн ылъэкІыщт, илъэсым къыкІоцІ зекІо нэбгырэ миллиони 2-м нэсмэ ащ зыщагъэпсэфын алъэкІыщт. Инвестициехэу сомэ миллиарди 7,5-рэ фэдиз ащ хальхьанэу къальытэ. ЗекІоным ылъэныкъуи, экономикэм инэмыкІ лъэныкъохэми (АПК-м, сатыум, транспортым, псэольэшІыным, зэпхыныгъэ амалхэм, Іэпэщысэхэм якъыдэгъэкІын ыкіи нэмыкіхэм) Іофшіэпіэ чІыпІэ мин 20 фэдиз ащызэхащэнэу рахъухьэ.

Республикэм зекІоным ылъэныкъок і эк жыгьэльэгьощтыр ары анахь иныр ыкІи шІуагъэ нахьыбэу къызыкІэкІонэў зажэхэрэр.

Джащ фэдэу проект анахь гъэшІэгьонхэм ахэтэлъытэ индустриальнэ паркым игъэпсын епхыгъэр. Мы лъэныкъомкІэ проекти 4 агъэцэкІэнэу рахъухьэ:

- чІыопс гъэстыныпхъэ шхъуантІэр псышъо зышІыщт заводыр;
  - газ электростанциер; - гъэучъыТыльэ комбинатыр;
- фэбэпІэ комплексыр.

ПстэумкІи сомэ миллиард 21-м ехъурэ инвестициехэр ахэм къахалъхьанэу рахъухьэ. Проектыр агъэцакІэзэ, ІофшІэпІэ чІыпІакІэхэу 1000-м ехъу зэхащэнэу

къалъытагъ. Бюджет зэфэшъхьафхэм хэбзэ ахьэу сомэ миллиардым ехъу арагъэхьащт.

— Мыгъэрэ форумэу шъузыхэлэжьэщтым сыдкlэ шъущыгугъыра? Проект заулэхэмкіэ пэшіорыгъэшъэу зэзэгъыныгъэхэр адэшъушІыгъэха?

— Инвесторхэм Адыгеим нахьыбэу ана Гэкънтырадзэ хъугъэ. Социальнэ-политикэ Іофхэр зыпкъ зэритхэм ишІуагъэкІэ инвесторхэм зэфыщытыкІэ дэгъу къыддыряІ. Ахэм алъэгъу проектхэм япхырыщынкІэ республикэр амал пстэуми зэряусэрэр, игъом ыкІи дэгъоу ахэр зэригъэцакІэхэрэр. Республикэм и Іэшъхьэтетхэм ашІоигъу шъхьэихыгъэу республикэ бюджетым ихьэрэ хэбзэІахьхэр зыфэдизыр къагъэлъэгъонэу, ащ щыпсэухэрэм ІофшІэпІакІэхэр къафызэІуахынэу, джырэ уахътэм диштэрэ производствэр зэхащэнэу. Административнэ пэрыохъухэр щыдгъэзыехи, ябизнес гъэхъагъэ хэлъэу зэхащэным пае тэ инвесторхэм фэгъэкІотэныгъэ заулэ афэтшІыгъ.

Ильэс пчъагъэ хъугъэу республикэм щагъэфедэ хэбзэгъэуцугъэу «Инвестицие ІофшІэныр Адыгэ Республикэм зэрэшызэхэщагъэм ехьылІагъ» зыфиІорэр, законэу «Къэралыгъо-унэе зэдэлэжьэныгьэм ыльэныкьокІэ Адыгэ Республикэм къэралыгъо политикэу зэрихьэрэм ехьыл Іагъ» зыфиІорэр аштагъ, пІэлъэ кІыхьэм тельытэгьэ, гухэль гьэнэфагъэ зиІэ программэу «2012 -2016-рэ ильэсхэм Адыгэ Республикэм иэкономикэ нахыыбэу инвестицие къыхягъэлъхьэгъэныю» зыфиІорэр къыхахыгъ ыкІи щы-Іэныгъэм щыпхыращы. ТхыльыпІэм зэрэтетхагъэм имызакъоу, щыГэныгъэми къыщыльэгъуагъ предпринимательхэм апае амалышІухэр зэрэщыІэхэр. АщкІэ шыхьатышІух урысые, ІэкІыб къэралыгьо инвестиционнэ проектхэу Адыгеим щагъэцакІэхэрэм япчъагъэ зэрэхахъорэр. Тиреспубликэ иэкономикэ инвестицияк Іэхэр къыхалъхьанхэмкІэ гугъапІэхэр форумым етэпхых. Форумым икІзуххэм къагъэлъэгъощт ащ тызэрэфэхьазырыгъэр.

— Аслъан Кытэ ыкъор,

блэкІыгъэ илъэсым Шъачэ щыкоогъэ инвестиционнэ форумым Адыгеим сомэ миллиард 30-м ехъу зытефэрэ зэзэгъыныгъэхэр шадишІыгъагъ. Ахэмкіэ проектхэм ягъэхьазырын рагъэжьагъа? АщкІэ Іофыр сыдым нэсыгъа?

- ГъэрекІо щыІэгъэ форумым зэзэгъыныгъи 10-мэ тащыкІэтхагъ. А пстэуми кІуачІэ зэряІ, проект заулэ агъэцэкІэгъах. Гущы Іэм пае, Красногвардейскэ гъэщ заводыр агъэкІэжьыгъ, ащ сомэ миллион 250-рэ пэІуагъэхьагъ, ІофшІэпІэ чІыпІакІэхэу 117-рэ зэхащагъ. СатыушІыпІэ зэхэтэу «Московский — Новая Адыгея» зыфиІорэм иапэрэ чэзыу атІупщыгъ, ащ ишІын сомэ миллион 500 халъхьагъ, ІофшІэпІэ чІыпІакІ у 50 зэхащагъ. ПстэумкІи сомэ миллиардрэ миллион 850-рэ хъурэ инвестициехэр ащ халъхьанэу рахъухьэ.

Проект заулэ 2013-рэ илъэсым агъэцэкІэнэў ямурад. Ахэм зэу ащыщ «ЦІыфхэм япсауныгъэ зыпкъ зыщырагъэуцожьыщт медицинэ гупчэу «Лэгъо-Накъ» зыфиГорэр. Ащ инвестициехэу сомэ миллион 57,3-рэ халъхьащт, ІофшІэпІэ чІыпІакІэхэу 50 щызэхащэщт. Къалэу Мыекъуапэ ныкъошІыр 2014-рэ илъэсым лион 600-м ехъу халъхьащт. аухыжынэу рахъухьэ, ащи нэбгырэ 500-мэ ІофшІапІэ къаришІыкІакІэхэмкІэ гупчэрэ мэкъумэщ продукциер переработкэ зыщашІыщт пунктрэ къызэІуахынэу гухэль яІ. Сомэ миллиардрэ миллион 700-рэ хъурэ инвестициехэр ахэм къахалъхьащтых, ІофшІэпІэ чІыпІи 135-рэ ащызэхащэщт.

ПІэлъэ кІмхьэм тельытэгъэ проектхэм уакъытегущыІэн хъумэ, ООО-у «Строитель-Юг» зыфиГорэм дашГыгъэ зэзэгъыныгъэр хэгъэунэфыкІыгъэн фаеу сэльытэ. «Green Apple» зыфиlорэ псэупІэм ишІын пае 2017-рэ ильэсым ехъулГэу инвестициехэр сомэ миллиарди 4-рэ миллион 420-м нигъэсынхэу, ІофшІэпІэ чІыпІакІэхэу 100 зэхищэнхэу инвесторым къегъэгугъэх.

ЫпэкІэ къызэрэсІогъагъзу, анахьэу тынаІэ зытетын фэе проектхэр — илъэс псаум къыкІоцІ

«Лэгъо-Накъ» зыфиІорэр Мыекъопэ районымкІэ зекІон-зыгъэпсэфын экономикэ шъолъыр ныр, джащ фэдэу муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Кошхьэблэ районым» индустриальнэ парк щыгъэпсыгъэныр ары.

— Республикэм иэкономикэкІэ анахьэу мэхьанэ зиІэ проектышхохэу 2012 — 2013-рэ илъэсхэм агъэцэкІэнэу рахъухьэхэрэм уакъытегущыіэ сшІоигъуагъ. Республикэм электроэнергиер зэрэфимыкъурэм къыхэкІ у электростанцие заулэ агъэпсын фэдэу къа-Іогъагъ. Ахэм яшіын сыдигъуа зыфежьэщтхэр, проектхэм ягъэцэкіэн фэгъэзэгъэщт инвесторхэр къагъотыгъэха, сыд фэдиз мылъкуа ахэм апэlухьащтыр?

Мы илъэсым АПК-у «Адыгейский» зыфиІорэм икъохъо комплексэу шъхьэ 2500-рэ зыщаІыгъыщтым ия 2-рэ чэзыу ишІын тегъэпсыхьэгьэ проектыр агъэцэкІэщт, сомэ миллиарди 2-м ехъу ащ пэІухьащт.

ЗэІухыгъэ Іахьзэхэлъ обществэу «Картонтарэм» игъэк Іэжьын иурамэу Пионерскэм тет хьакІэщ аухынэу рахъухьэ, ащ сомэ мил-

ООО-у «МПК-у Мыекъопэ пивэшІ заводым» ипроизводствэ тыщт. Джащ фэдэу логистикэ игьэк эжьын аухы, ащ сомэ миллиони 100-м ехъу пэІухьагъ.

Урысыем и Къыблэ исубъектхэм зэращыщытым фэдэу, инвестициехэр нахьыбэу Адыгеим къихьанхэмкІэ пэрыохъу шъхьа-Іэр инфраструктурэр зэрэхьыбэир ары. ЯщыкІэгъэ электроэнергием фэдиз зэраГэкГэмыхьэрэм епхыгъэу предприятиябэмэ япроизводствэ зырагъэушъомбгъун алъэкІырэп.

Мы Іофыгьор зэшІохыгьэным пае 2012 — 2016-рэ илъэсхэм Адыгэ Республикэм иэлектроэнергетикэ хэхьоныгъэ зэришІышт шІыкІэмкІэ гухэлъхэр мыгъэ рахъухьагъэх. Электросетевой, генерирующэ компаниехэм яинвестиционнэ программэхэм язэхэгъэуцонкІэ ар лъапсэ хъущт.

Схемэу къагъэхьазырыгъэм тетэу ищык Іэгъэ электричествэр Іоф зышІэщт къушъхьэ курортэу къэзытыщт чІыпІэхэр зыдэщы-

тыштхэр агъэнэфэгъахэх, ахэмкІэ инвестор хъу зышІоигъохэм джыдэдэм зэзэгъыныгъэ адашІы.

Адыгэ ГЭС-у МВт 72-рэ зи-лъэшыгъэщтыр республикэм щагъэпсынэу зэрэрахъухьэрэри къэІогъэн фае.

ЗэІухыгъэ Іахьзэхэлъ обществэу «Адыгэ ГЭС-м» къызэритырэмкІэ, проектым игъэцэшем устшетынды мыш ушем кізнкіз фэдэ пІальэхэр агъэнэфагъэх:

2012-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 1-м къыщегъэжьагъэу чъэпыогъум и 30-м нэс проектымкІэ къафэфедэщт унэхэмрэ псэуальэхэмрэ агьэпсыштых.

2012-рэ ильэсым Іоныгьом и 15-м къыщыублагъэу проект ашІынэу рагъэжьэщт.

2013-рэ илъэсым мэлылъфэгъум къыщегъэжьагъэу ГЭС-м ишІын аублэщт.

- Аслъан Кытэ ыкъор, къэралыгъо корпорациеу «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиlорэм Урысыем и Къыблэ щыlэ аэропорти 6-мэ ащыщэу Мыекъуапэ иаэропорт ыгъэкіэжьынэу рехъухьэ. Мы проектым игъэцэкіэн сыдигъуа зыфежьэщтхэр, мылъку тхьап-ша ащ пэlухьащтыр?
- ЧІыпІэу зыдэщыІэм, чІыопс амалхэр зэрэдэгъухэм яльытыгъэу Мыекъуапэ иаэропорт бгъэфедэнкІэ Іэрыфэгъоу щыт. Аэропортыр уахътэм диштэу зэтегъэпсыхьэгъэным стратегическэ мэхьанэшхо иІ. Ащ нэмыкІэу аэропортэу «Мыекъуапэ» дунэе шапхъэхэм адиштэщт, а зы уахътэм зекІо мин 28-м нэс езыгъэблэгъэн зылъэкІыщт, 2019-рэ илъэсым ехъулІэу Адыгеим щагъэпсыщт зекІо-зыгъэпсэфыпІэ зэхэтэу «Лэгъо-НакъэмкІэ» Іэпы-ІэгъушІу хъущт. Тэ къызэритыдзагъэмкІэ, сомэ миллиарди 6-м ехъу мы проектым пэГу-хьащт. Джыдэдэм ухьазырын Іофхэр макІох, 2016-рэ ильэсым ехъулТэу ар дгъэцэкТэнэу гухэлъ
  - Адыгеим газыр къыщычІэщыгъэнымкІэ компаниеу JKX Oil& Gas епхыгъэ ООО-у «Южгазэнерджи» ипроектхэр сыдым нэсыгъэха? Газым икъычІэщын фэгъэзэгъэ производствэхэм язэхэщэн компанием мылъку тхьапша хилъхьащтыр? Джыдэдэм компанием газэу къычІищырэр сыд фэдиза?
- 2012-рэ илъэсым ия 2-рэ мэзищ ООО-у «Южгазэнерджи» зыфиІорэм Кощхьэблэ газ конденсат къычІэхыпІэм гъэстыныпхъэ шхъуантІэр къыщычІищэу ригъэжьагъ. Мы илъэсым имэзибл къыкІоцІ компанием сомэ миллион 508-рэ хъурэ инвестициехэр къахилъхьэгъах. Кощхьэблэ ГКМ-м гъэстыныпхъэ шхъуантІзу кубометрэ миллион 12,656-рэ, газ конденсатэу тонн 39,6-рэ къычІащыгъ.

Мы илъэсым ижъоныгъокІэ мазэ и 12-м ООО-у «Южгазэнерджи» зыфиІорэм Георгиевскэ-Кощхьэблэ участкэм ичІычІэгь байныгъэхэр къызыфигъэфедэнхэу фитыныгъэ зэриІэр къэзыушыхьатырэ лицензие къыратыгъ. 2012 — 2017-рэ ильэсхэм Георгиевскэ-Кощхьэблэ участкэм лъыхъун ІофшІэнхэу щызэха-- ыскушети еммедодик мехтшеш гъэнымкІэ лжылэлэм зэІухыгъэ Іахьзэхэль обществэу «Краснодарнефтегеофизика» зыфиІорэм зэзэгъыныгъэ дашІыгъах.

(«Интерфакс-Юг» зыфиІорэ агентствэм зэдэгушы Гэгьоу ТХЬАКІУЩЫЙЭ Аслъан дишІыгьэм шыш).

СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

ШыІэныгъэм идэхагъэ зэхашІэным пае

> ЦІыфым псауныгъэ иІэмэ, насыпышіоу плъытэ хъущт, ащ нахь баиныгъэ дунаим тетэпышъ. Ащ узегупшысэрэр зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ, къин хэт цІыфыр зыплъэгъукіэ ары. Етіани ар кіэлэціыкіумэ, бэкіэ нахь гухэкі

Сэкъатныгъэ зиІэ кІэлэцІыкІоу республикэм щыпсэухэрэм ми, нахь ІэшІэх хъуным фэшІ къэралыгъом ипащэхэм макІэп гъуитІоу рекІокІыщт фестивалым ашІэрэр, ау а лъэныкъомкІэ щыкІагъэу щыІэри бэ.

Илъэс зэкІэлъыкІохэм Адыгэ Республикэм Іоф щыдашІэ мурад гъэнэфагъэм фытегъэпсыхьэгъэ программэу «Адыгеим икІэлэцІыкІухэр» зыфиІоу ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ Министерствэм ыгъэхьазырыгъэм. А программэм къыхеубытэ Іоныгъом и 3-м къыщегъэжьагъэу чъэпыогъум и 26-м нэс Адыгеим щыкІощт фе-

стивалэу сэкъатныгъэ зиІэ кІэлэцІыкІухэр зыхэлэжьэщтхэр. Министерствэм ипресс-къулыкъу къызэриІорэмкІэ, уцуильэси 7 зыныбжыхэм къащегъэжьагъэу илъэс 18-м нэсыгъэу кІэлэцІыкІу 90-рэ хэлэжьэщт.

Іофтхьабзэм изэхэщакІохэм мурад шъхьа Гэр к Гэлэц Гык Гу сэкъатхэм сэнаущыгъэ зыхэлъэу ахэтхэр къахэгъэщыгъэнхэр, ахын меха багахеди меагине Гиш куоу зэхашІэнымкІэ, ежьхэм ялэгъухэм афэдэхэу обществэм хэуцонхэмкІэ ІэпыІэгъу афэхъугъэныр ары.

Фестивалым хэлэжьэщт кІэлэ-

цІыкІухэр зэнэкъокъущтых орэдІонымкІэ (вокалымкІэ), музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм -ести и ин е с вимыне с по в с пинь е с шъонымкІэ (хореографиемкІэ). А зэнэкъокъухэм яапэрэ уцугъо чьэпыогъум и 5-м нэс ащык ющт республикэм икъалэхэм ыкІи ирайонхэм. Ахэм текІоныгъэ къащыдэзыхыхэрэр нэужым гала-концертым ыкІи ІэшІагъэ--еажелеха ностестества мех щтых. Анахь дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэу, зиІофшІагъэ гъэшІэгъонэу жюрим къыхихыхэрэм щытхъу тхылъхэмрэ шІухьафтынхэмрэ аратыщтых.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Унэм игъэфэбэн епхыгъэ коммунальнэ фэloфашіэхэм атефэрэр къызэральытэрэ шіыкіэр зэрагъэфедэрэм ехьыліагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 2012-рэ илъэсым шышъхьэІум и 27-м ышІыгъэ унашъоу N 857-р зытетэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэр, псэуп эхэр зыгъэфедэхэрэм, ахэр зимылъку унае хахьэхэрэм коммунальнэ фэІо-фашІэхэр зэрарагъэгъотырэ шІыкІэр 2012 — 2014-рэ илъэсхэм зэрагъэфедэщтым ехьылІагь» зыфиІорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашьо ешІы:

1. Агъэфедэнэу:

1) 2012-рэ илъэсым Іоныгъом и 1-м къыщегъэжьагъэу 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс коммунальнэ фэІофашІэм лъатыщтыр къырадзэ зыхъукІэ, цІыфхэм коммунальнэ фэІо-фашІэхэр зэрафагъэцэкІэрэ ШІыкІэу Урысые Федерацием и Правительствэ 2006-рэ илъэсым жъоныгъуакІэм и 23-м ышІыгъэ унашъоу N 307-р зытетэу «Шыфхэм коммунальнэ фэlo-фашІэхэр зэрарагъэгьотырэ шІыкІэм ехьылІагъ» зыфиГорэмкІэ аухэсыгъэм диштэу коммунальнэ фэГо-фашІэхэм атефэрэр къызэралъытэрэ шІыкІэр, тепловой энергием игъэфедэнкІэ шапхъэхэу 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 30-м ехъулІзу щыІагъэхэри ІзубытыпІз къызыфашІыхэзэ;

2) 2013-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу унэм игъэфэбэнкІэ фэІо-фашІэхэм атефэрэр фэтэрыбэу зэхэт унэхэр, псэупІэхэр зыгъэфедэхэрэм, ахэр зимылъку унае хахьэхэрэм коммунальнэ фэГо-фашГэхэр зэрарагъэгъотырэ ШІык Тэу Урысые Федерацием и Правительствэ 2011-рэ ильэсым жьоныгъуакІэм и 6-м ыштэгьэ унашьоу N 354-р зытетэу «Фэтэрыбэў зэхэт үнэхэр, псэупІэхэр зыгъэфедэхэрэм, ахэр зимылъку унае хахьэхэрэм коммунальнэ фэІо-фашІэхэр зэрафызэхащэрэ шІыкІэм ехьылІагъ» зыфиІорэмкІэ аухэсыгъэм диштэу къалъытэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кІуачІэ йІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, Іоныгъом и 14, 2012-рэ илъэс

ЧІыфэхэр къаГахыжьых

Унэхэм ягъэфэбэгъу уахътэ рамыгъажьэзэ, псэупІэ-коммунальнэ фэІо-фашІэхэм апкІэ зымытыгъэу чІнфэхэр зытельхэм къазэра Гахыжы штхэм хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм -ыт еІвна мехеІшыфоІи меІыш

ГъэІорышІэкІо компаниехэм ыкІи псэупІэхэр зиехэм ятовариществэмэ ялІыкІохэр, хьыкум приставхэм я Мыекъопэ къэлэ отдел хэтхэр зэгъусэхэу чІыфэ зытельхэр зыщыпсэухэрэр джырэблагъэ къакІухьа-

Сыхьат заулэу Іоф зызэдашІагъэм нэбгыритІумэ чІыфэхэр къатыжьыгъэх, унитІумэ якІурэ электричествэр гъэІорышІэкІо компанием апиуп-

ПсэупІэ-коммунальнэ фэІофашІэхэм, хьакъулахьхэм, къэралыгъо тынхэм алъэныкъокІэ чІыфэу ательхэр къызэкІэгъэкІожьыгъэнхэм пае мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэр къалэу Мыекъуапэ, Адыгэкъалэ, Теуцожь, Кощхьэблэ, Джэджэ, Красногвардейскэ ыкІи Тэхъутэмыкъое районхэм ащырагъэкІокІыгъэх.

АмалыкІэхэр **КЪЫЗФагъэфедэщтых** шапхъэхэм адиштэрэ техникэр гъэфедэгъэныр. ГущыІэм пае,

Адыгэ Республикэм и Мыекъопэ район ит зыгъэпсэфыпіэхэм къякіоліэрэ зекіохэм, хьакіэхэм ящынэгъончъагъэ къзухъумэгъэныр пшъэрылъ шъхьа в ащыщ. Тикъушъхь эхэм, тичвы пв дахэхэм защызыгъэпсэфырэ цІыфхэм япчъагъэ илъэс къэс нахыбэ зэрэхъурэр къыдэплъытэмэ, ащ мэхьанэу иІэр дэгъоу къыбгурэІо.

Щыфхэр нахыбэу зыщызэ- къагъэгъунэщт чІыпІэхэри фэшІ АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ игъогу-патруль къулыкъу епхыгъэу шыу полицие зэхащагъ. Ахэм

рэугьоирэ чІыпІэхэр кьэухьу- агъэнэфагъэх. Къушъхьэхэм мэгъэнхэм, ахэм гупсэфэу, рэ- ыкІи мэзхэм дэгъоу къащызыхьатэу яуахътэ агъэкІоным кІухьэрэ шыхэм яамалхэр къызфагъэфедэхэзэ, къулыкъур ахьыщт.

Джащ фэдэу республикэм хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Ми-

нистерствэ щынэгъончъэнымкІэ зэшІуихынэу щагъэнэфагъэхэм къадыхалъытэ аужырэ зыгъэпсэфыпІэхэм апхырыкІырэ гъогухэм къащыхъурэр зэгъэшІэгъэным пае вертолетхэр ыкІи цІыфыр имысэу къэзыбыбыхьэрэ аппаратхэр агъэфедэщтых.

Полицием имобильнэ пункт Іоф зэришІэн ыльэкІыщтыр, ащ амалэу ІэкІэльхэр къаІотагъ АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иминистрэу Александр Речицкэмрэ ащ игуадзэу Геннадий Березинымрэ. Адыгеим зыщы--ностеньши медехыферпестые чъагъэ къэухъумэгъэнымкІэ ар Іэпы Іэгьуш Іу хъунэу ары зэрэгугъэхэрэр.

Игъусэхэр къыухъумэхэзэ ыпсэ ытыгъ

АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ ипресскъулыкъу къызэритыгъэмкІэ, хэушъхьафыкІыгъэ отрядэу Дагъыстан Республикэм къулыкъу шызыхыырэм идзэкІолІхэм блэкІыгъэ шэмбэт мафэм, Іоныгъом и 15-м, зэо-зэпэўцужьэу зыхэфагъэхэм чІэнэгъэшхо щашІыгъ. Цунтинскэ районым ит псэуп Зутрах зыфи Горэр

къаплъыхьэзэ, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу ащ дэтыгъэм ичІыунэ бзэ-

джашІэхэр нэбгыритф хъухэу къычІаубытагъэх. Зыкъатынышъ къычІэкІынхэу зяджэхэм, адрэхэр ІашэкІэ «къапэгъокІыгъэх». ДзэкІолІхэр запэуцужьхэм, хэушъхьафыкІыгъэ отрядым хэтыгъэ Артем Гармаш бзэджашІэхэм ящэ къытырагъэфагъ. Ар къауІагъ нахь мышІэми, игъусэ кІалэхэр къыухъумэхэзэ, нахь зыщымыщынэгьо чІыпІэм ыгьэкІуагьэх, ау ежь къытефэгъэ щэр хьадэгъу фэхъугъ.

ЧГыунэу бзэджашГэхэр зычІэсыгъэхэр нэужым къызальыхьум Іэшэ зэфэшъхьафыбэ, шъэ пчъагъэ хъоу щэхэр, къагъэорэ пкъыгъо пчъагъэ, аммиачнэ селитрэ дзыуитф, радиостанцие, дзэкІолІ щыгъынхэр къычІагъотагъэх.

Артем Гармаш ихьадэ Адыгеим къащэжьыгъ, тыгъуасэ, Іоныгъом и 17-м, ар иаужырэ гьогу агъэкІотэжьыгь.

АДЫГЭ ХАСЭМ ИІОФЫГЪОХЭР

Шэмбэтым зэхащэщт

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэкіэкіо куп зичэзыу зэхэсыгъоу иіагъэм Сирием къикіыжьыхэрэм Іэпыіэгъу зэрафэхъухэрэм, Дунэе Адыгэ Хасэм изэфэс зызэрэфагъэхьазырырэм, Адыгэ Хасэм и Совет изэlукіэ Іоныгъом и 22-м зэрэзэхащэщтым, адыгэ шъуашэм и Мафэ Іоныгъом и 28-м Мыекъуапэ зэрэщыкощтым, нэмыкіхэм ащытегущы агъэх.

Адыгэ Хасэм итхьаматэу Бэ- къыщык Іэрэп хэтыр. гъушъэ Адам зэІукІэм къызэрэщиІуагъэмкІэ, лъэпкъ Іофы- сыгъоу иІэщтым лъэпкъ шІэгъоу зигугъу къашІыщтхэм ащыщых Сирием къикІыжьырэ адыгэмэ зэрапэгъокІыхэрэр. Ащ дакІоу, Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкІощтхэм якультурнэ Іофтхьабзэхэм тиреспубликэ ахагъэлэжьэштми джыри тшІэрэп.

Къэзэкъхэм Краснодар краим фитыныгъэу ащыратырэм тимыгъэгумэкІынэу хъурэп. Губернатор у Александр Ткачевым рэхьатныгъэм иухъумакІохэм къэзэкъхэр ахигъэхьагъэх, лэжьапкІэу аратыштыри ыгъэунэфыгъ. Ащи къыщыуцугъэхэп. Къэзэкъ Іофхэмрэ дзэм къулыкъур щахьынымрэ апылъыщт купри зэхащагъ, нэбгырэ 15-м

Адыгэ Хасэм и Совет зэхэигъэфедэнрэ яхьылІэгъэ Іофыгъохэр къыщаІэтыщтых. Адыгэ шъуашэм и Мафэ Мыекъуапэ зэрэщыкІощтым пыльыщт зэхэшэкІо купми зэхэсыгъо иІагъ. Адыгэ Хасэм игъэцэкІэкІо куп изэхахьэ къыщыгущыІагъэх Хъунэго Чэтиб, Шъхьэлэхъо Аскэр, Нэгъуцу Аслъан, Тхьаркъохьо Сафыет, Абыдэ Хьис, ЛІыунэе Руслъан, Цышэ Заудин, Нэхэе Аслъан, МэщфэшІу Нэдждэт, нэмыкІхэри.

САХЬЙДЭКЪО Нурбый. Сурэтыр адыгэ шъуашэм и Мафэ изэхэщэн фэгьэхьыгьэ зэхэсыгьом къыщытырахыгь.

Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» и Іофыш Іэхэр гухэкІышхо ащыхьоу фэтхьаусыхэх Тыгъужъ Санят Щамсудинэ ыпхъум ятэ зэрэщымы Зэжьым фэш .

ЛэжьапкІэр бэмэ яльыты

КІэлэегъаджэхэм ялэжьапкіэ къэіэтыгъэныр модернизацием къыдилъытэрэ лъэныкъохэм ащыщ. КІэлэегъаджэр зыщыпсэурэ регионым иэкономикэ къыщагъахъэрэм фэдиз ащ илэжьапкіэ ашіыным аужырэ илъэс зытіум Урысыем ипащэхэр дэлэжьагъэх. Ащ тетэуи хъугъэ, ахэм ялэжьапкіэ зы-

Непэ Москва щыпсэурэ кіэлэегъаджэм сомэ мин 56-м ехъу къегъахъэ, Краснодар краим щылажьэрэм мин 21-м регъэхъу. Адыгеим гурытымкіэ кіэлэ-егъаджэм сомэ мин 13747-рэ къыщигъахъэу агъэунэфыгъ, Волгоград хэкум мин 17-м ехъу, Чэчэн Республикэм мин 12-м нахьыбэ къыщалэжьы.

гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэ докладэу къышишІыгъэм къызэрэщиІуагъэмкІэ, икІыгъэ ильэсым итыгъэгъазэ кІэлэегъаджэхэм къагъэхъагъэм, а илъэсым иапэрэ мэзищ елъытыгъэмэ, хэхъуагъ ыкІи гурытым-2011-рэ илъэсым ищылэ мазэ лэжьапкІэр гурытымкІэ 9256-рэ хъущтыгъ. ЛэжьапкІэм зыкъиІэсомэ миллион 65-рэ къытІупшыгъ. 2012-рэ илъэсми кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ экономикэм къыщагъахъэрэм нахь мы-

Ау тыдэ къикІыщта ахъщэр? Апэ ар федеральнэ Гупчэм къытІэкІу тешІагъэу Гупчэм еджадехв изын ныжелжериетия мехели материальну зэтегьэпсыхыэгэн- чІыпІэм ельытыгьэү яклажьапкіэ къыдальытэ. ЕтІанэ къодажэ кІэхэм зыфигъэзагъ. Гъэцэк Зэжын зыфэдэн фаер Урысые Федера- лэегъаджэхэм процент 25-рэ къа-

Адыгэ Республикэм гъэсэны- ІофшІэнхэм апэІухьан фэе ахъгъэмкІэ иІофышІэхэм язэІукІэу щэр кІэлэегъаджэхэм ялэжьашышъхьэІу мазэм щыІагъэм АР-м пкІэ чІыпІэхэм ащыпаІуагъахьэу аублагь. Ащ тетэу Гупчэмрэ чІыпІэхэмрэ зэзэгъыгъэх. Ау гъэкІэжьыным ипрограммэ аухэу, гъэцэкІэжьын ыкІи зэтегъэпсыхьан Іофыр еджапІэм ыпшъэ къыдэфэжьмэ сыдэу хъущт?

Урысые Федерацием и ПрезикІэ сомэ мин 13747-м нэсыгъ. дент икІыгъэ мазэм Новгород кІэу къафыхагъэхъонэу ежагъэх, хэкум ицІыфхэм заІокІэм къы-Іуагъ кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ гъэкІэжьыным ипрограммэ тыным пае республикэ бюджетым заухык и экономикэм и Іофыш Іэхэм къагъахъэрэм епхыгъэу зэрэ--ифа мехешап сІпыІР . qытышытыш Іозэ, къыкІигъэтхъыгъ «къыхагъэхъуагъэмэ, хагъэкІыжьынэу мэкІэным пашэхэм анаІэ тетышт. шытэп» ыІуи. ЕтІани къыхигъэхьожьыгь «субъектхэм кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ хагъэтІупщынэу къыригъэжьэгьагъ. Ау кІыжьымэ, шъхьафэу тадэгущы-Іэнэу хъущт» ыІуи.

КІэлэегъаджэхэр зыщыпсэурэ

цием гъэсэныгъэм фэгъэхьыгъэ изаконыкІэ ипроект къыщыдалъытагъ. Ащ Къэралыгъо Думэр мы мафэхэм тегущыІэ.

Сыдэу щытми, кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ хэхьо. Ау ар сыдэущтэу зэхахьора? Ильэс зытІукІэ узэкІэІэбэжьымэ, лэжьапкІэм къыхэхъощтэу аІо зэхъум, зэкІэми зэфэдэу, хэпшІыау Іофыр лъэныкъуабэхэм япхыгъзу къычІэкІыгъ. КІэлэегъаджэм Адыгеим мин 13 — 14 къыщигъэхъэным пае урокыбэ ытын фае. Ар анахь лъэныкъо шъхьа Гэр ары. ЕтІанэ кІэлэеджэкІо пчъагъзу классым исым, категориеу иІэм, илъэс пчъагъэу Іоф зэришІагъэм, классым ипашэу шытмэ, ны-тыхэм дэгъоу Іоф адешІэмэ, тетрадьхэр еуплъэк Іухэмэ, икІэлэеджакІохэр олимпиадэхэм ащытекІохэмэ — бэ непэ лэжьапкІэр зэльытыгьэр, а зэпстэури

фыхэхьо. Сыдэу щытми, класснэ пэщэныгъэ зимыІэми, зикатегорие мыинми, икъу фэдизэу урок зимыІэм къыгъахъэрэри тапэкІэ зэкІэри зиІэу къэсІуагъэм къылэжьырэм, еджапІэм ипащи игуадзи къагъахъэрэр зэхэбгъахьоу кІэлэегъэджэ пчъагъэм тебгощэжьмэ, 13747-рэ хъущт.

КІэлэегъаджэу ставкэрэ ныкъорэ е ставкитІу зиІэхэр тхьаусыхэхэу къыхэкІы къинэу алъэгъурэм пае. Сыда пІомэ урок 36-рэ тхьамафэм къыкІоцІ уиІэн зыхъукІэ, мафэ къэс уроких птын фае. Ахэм язэхэщэн тэрэзэу зыфэбгъэхьазырыным пае ащ фэдиз сыхьат текІодэщт.

КІэлэегъаджэхам ялэжьапкІэ икъэІэтынкІэ амалышІу хъурэр укІэзыгъэгушІурэ фондэу лэжьапкІэм хэтыр ары. Ау ар къэлэ еджэпІэ инхэр ары зиІэн зылъэкІыщтхэр. Къоджэ еджэпІэ цІыкІоу кІэлэеджэкІо макІэ зычІэсым ащ фэдэ амал иІэп. Ары непэ кІэлэеджэкІо макІэ къызэкІолІэрэ къоджэ ыкІи къутыр еджапІэхэм, етІанэ зэхэсхэу зыщырагъаджэхэрэм (малокомплектнэ зыфаІохэрэр ары) мини 5 8 къызкІыщагъахъэрэр.

КъасІомэ сшІоигъу къоджэ еджапІэхэм якІэлэегъаджэхэр зыгорэм кІэгушІунхэмкІэ, яшІэныгъэхэм ахагъэхьонымкІэ, игъом категориер къагъэшъыпкъэжьынымкІэ завучхэм, директорхэм мэхьанэшхо зэряІэр. ЕджапІэм ипащэхэр кІэлэегъаджэм зэрэлъыплъэхэрэр, игъэхъагъэхэм

Гьогур Іухыгь,

уасэ зэрафашІырэр, шІу къыдэхъумэ зэрашІоигьор, ар къагъэгъунэнэу зэрэхьазырхэр ышІэ зыхъукІэ, иІофшІэн нахь шІуагъэ къытэу зэхищэщт. ГъэсэныгъэмкІэ гъэІорышІапІэм тхьэпэ цІыкІоу къырихыщтым зэ-тІо кІэлэегъаджэр лъыкІоу, пащэм игуадзэ уахътэ имыІэ зэпыт зыхъукІэ, кІэлэегъаджэр мэпшъы...

Гъэсэныгъэм ихэбзэгъэуцугъэ игъусэу «Гъэсэныгъэм ихэхъоныгъ» зыфиІорэ къэралыгъо программэри мы мафэхэм Къэралыгьо Думэм ыштэщт. КІэлэегьа--естытеГести еГипважеля мехежд нымкІэ ащ пшъэрылъышхохэр къегъзуцух. ГущыІэм пае, кІэлэегъаджэхэм ялэжьапк Іэ экономикэмкІэ гурытым елъытыгъэмэ, процент 200-кІэ къаІэтынэу ащ къыделъытэ. Ащ дакІоу кІэлэегъэджэ дэгъухэм ахъщэ шІухьафтынэу сомэ мин 200 къафагъэшъуашэзэ ашІынэу, кІэлэегъэджэ ныбжьыкІэхэм фэгъэкІотэныгъэ хэлъэу ипотекэ ахъщэ чІыфэхэр къаратынхэу ащ къы-

Ахэр зэкІэри дэгъу, Тхьэм гъэцэкІэжьыгъошІу ешІ. Ау кІэлэегъэджэ дэгъум ставкэрэ ныкъорэкІэ Іоф ышІэн фае экономикэм илэжьапкІэ кІэхьаным пае. Гъэсэныгъэм иІофышІэ пэрытхэм «экономикэм игурыт лэжьапкІэ ебгъэпшэн фаер кІэлэегъаджэм къыхьырэр арэп, иставк ары нахь» aloy зэхэпхыщт.

Апшъэрэ еджапІэм икІэлэегъаджэ ехьылІагъэу къэпІон хъумэ, экспертхэм зэралъытэрэмкІэ, ІофшІэным зыщимыдзыеным, Іахьтедзэу кІэлэеджакІохэм Іоф адишІэным апае ащ илэжьапкІэ льэшэу къэпІэтын фае. Къыгъахъэрэм кІэлэегъаджэм иІофшІакІэ, ащ еплъыкІэу фыриІэр зэблихъунхэ фае. Ар зэрэпшІыщтым уегупшысэнэу хъущт...

СИХЪУ Гощнагъу.

ЛЪЭПКЪ ШІЭЖЬЫМРЭ ГУМЭКІЫГЪОХЭМРЭ

Адыгэхэр хэгъэгу 55-м ехъумэ ащэпсэух. Лъэпкъыр дунаим щы-зэбгырыдзыгъэми, зэлъыlэсыкlэ амалхэр ыгъэфедэхэзэ, ишэнхабзэхэр къеухъумэх. Хэкум къыфэныкъохэр ятэжъ пашъэхэр зэрысыгъэхэ шъолъырым ау зэфэшІыгьэм фагьадэ

къэплъэх, къэзыгъэзэжьы зышіоигьоу ахэтыр макІэп.

ШІэныгъэлэжьэу, тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэкіэкіо куп хэтэу

МэщфэшІу Нэдждэт адыгэмэ заугъоижьыным, Сирием ис тильэпкьэгъухэу зэо-банэхэм ахэщагъэхэм ІэпыІэгъу ятыгъэным еплъыкізу фыриізр, ащ къыіотагъ.

гъэ къэралыгъом ибыракъ быракъзу зыгъэбыбэтэрэ Урысые Фе-

дерациер ары. Арэу щытми, тыдэ къикІыныя

Хэку къэгъэзэжьым и Мафэ чІыгужъым иухъумакІуи, хэхэс адыгэ пстэумкІи тимэфэкІ...

Ау мэфэкІыр зыфэгъэхьыгъэ хэку къэгъэзэжьым, хэхэс къэщэжым альэныкьокІэ гумэкІыгьошхо тыхэт. Сирием щыпсэурэ ткъошхэр машІом хэтых, хэсь хэстыхьэх.

Щыфым ынитІу язырэр гъызэ мыдрэм гушІо кІэльын ыльэкІыщтэп. Ткъошхэм, тилъэпкъэгъухэм узэраде Эн фаем фэдэу джыри тадеГэн зэрэтымылъэкГырэми гур пеІонтІыкІы... Тыгу щизэу тыгушІон тлъэкІырэп.

Хэта къытхэтыр гушІогъошхо горэ къыдэхъугъ шІошІызэ, тхьамыкІагъокІэ къыфычІимыдзыжьыгъэу? Е зыхэфэгъэ гумэкІыгъошхор гушІуагъокІэ къемытэжьыгъэу... Лъэпкъ щыІакІэри ар дэдэр ары зытетыр.

Мары тыгъуас ныІэп Къыблэ Осетиер гумэкІыгъом зыхэтыгъэр. Грузием идзэхэр хэгъэгум къихьэхи, щыхъушІагъэх. Псэуалъэхэм машІор акІадзагъ, цІыфхэр зэтыраукІыхьагъэх. Джащ фэдэ тхьамыкІэгъошхом гушІуагъокІэ зыкъызэблихъун ылъэ- къыр ипхъыхь-итэкъу зышІыгъэ-

блэ Осетиери, Абхъаз Республикэри хэгъэгу шъхьафитхэу ылъы-

1998-рэ илъэсым инепэ фэдэ мафэм Югославием къикІыжьыхи ячІыгужъ къытеуцожьыгъэ ткъошхэри тхьамык Гагъу зыхэфэгъагъэхэр. ЫІэ афищэйи ахэр къытфэзыщэжьыгъэхэр, лъэп-

кІыгъ. Урысые Федерацием Къы- хэкум къэзыгъэзэжьырэмэ ямэфэкІэу хэдгъэунэфыкІырэр ткъошхэм теубытагъэ ахэльэу хэку къэгъэзэжьым къыкІэмыдэугъагъэхэмэ, адыгэ пстэумкІи ІэпыІэгъу ?емеалаатытоагымытк

> Мары Тымэ Сэинэ мы исатыр заули къэт Іуагъэр къегъэшъып-

Яхэгъуашъхьэ имызагъэу Къырачыжьи яунагьо,

Адыгэхэр Шамы папкІэу КъекІугъэх Тыркум хьакІэу. Тыгьэм ыстыгь ащ ашьо, Еожьыгьэх якуашьо. Шамы укІомэ «фэсапщи!» КъыуаГощта «къэкІуапщи». О уи Шамыр уихэгьэгу Гъази ит Іысхь ыгузэгу. Гъази екІужь уичабэ, ПлъэкІыжьынэп нахыйбэ.

Хэхэсхэм якъэгъэзэжь зэрэмыпсынкІэр къыдгурэІо. Илъэсишъэрэ шъэныкъорэм зэпитхъыгъэ кІапсэр зэпышІэжьыгъуае.

Лъэмыджым игъэпытэни зэрэмыІэшІэхыр тэшІэ.

Къэзыгъэзэжьыщтхэм япчъагъэ тызэрапэгъокІырэм зэрелъытыгъэри тэшІэ.

Хэхэсыми къыгурыІонэу игъу хэкужъыр зэрапэгъокІыщтыр ащ зэрелънтыгъэри тэшІэ.

Лъэхъэнэ зэблэкІыгъом лъэныкъо пстэумкІи ушэтыпІэм тыригъэуцуагъ.

Къэзыгъэзэжьырэм **чишІчагьэ егьэкІ**

Хэхэс ткъошхэм зэрапэгъокІырэм, зэрадеІэрэм къыгъэлъэгьощт Урысые Федерациер льэшэу шытмэ. Къыштэгъэ уна-ушэтыпІэ Іофыгъохэр нахьышІоу лъагъэкІотэщтых.

Ау етІани къыдгурыІон фае етидь ниажещетик мехшотит льэпкъым, адыгэмэ ахэкІыгъэ Іэшъхьэтетхэм мымакІзу зэрялъы-

ШІэгъэн фаери бэдэдэ шІагъэ Тымэ Сэин къызыти Гуагъэр:

Тхьамык Гагьор зэппэсымэ, КъыпфашІэщтым упэсмэ Адыгагьэр мэкІоды, КъыкІэкІощтыр псэкІоды.

Титарихъ къызэраІотэжьэу, къэралыгъо зытемыІэми тхьамыкІагъо къызыхъукІэ лъэпкъыр зэдеІэжьыщтыгъ. Гъот зиІэ унагьом зимыІэм ынаІэ тыригъэтыщтыгъ.

Арышъ, зыфэукІочІыщтым зы унагьо ынаІэ тырерэгьэт. Бэ, макІэ тымыГоу тфэльэкІырэр мазэ къэс фондым хэтэжъугъалъхь. ЗыпэІуагъэхьагъэми тыльыжъугъаппъ

Джаущтэу теубытагъэ хэльэу тызыпсэукІэ, хэгъэгогъу тфэхъугъэ тимылъэпкъэгъухэми хьыльэр къыддаІэтыщтэу тэгугъэ. Тикъэралыгъоу Урысые Федерациеми нахь зыкъытфигъэзэщт, ІофхытшетоІмыл идех

МЭЩФЭШІУ Нэдждэт. ШІэныгъэлэжь, Адыгэ Хасэм игъэцэкІэкІо куп хэт. Сурэтым итыр: МэщфэшІу

Нэдждэт Адыгэ Хасэм изэхэсыгьо хэлажьэ (сэмэгумкІэ къебгъэжьэнышъ, апэрэу щыс).

ВЕТЕРАНЫМ ФЭГЪЭХЬЫГЪ

Тыу Амин Шумафэ ыкъор итхыльхэмкІэ ащ ыцІэр Мухьамэд — Уалый) 1924-рэ ильэсым Іоныгъом и 16-м Шэуджэн районым щыщ къуаджэу Мамхыгъэ къыщыхъугъ, кІэлэегъэджэ унагъо къихъухьагъ. Ятэу Шумафэ кІэлэегъаджэу Кощхьаблэ агъэкІуагъэу Іоф щишІэщтыгъ, Амини мы чылэм щеджагъ, щылэжьагъ. КІалэм я 8-рэ классыр къызеухым, гъэмэфэ гъэпсэфыгъом илъэхъан Іоф ышІэнэу ригъэжьагъ. Кощхьаблэ дэт хъызмэтшІапІэу лым пае аукІыщт былымхэр зыщаГыгъырэм Гутыгъ. Ежь деджэрэ урыс кІалэу Гришэ игъусэу былымхэр Кощхьаблэ рафыхэти, Ермэлхьаблэрэ Гулькевичрэ адэт лы комбинатхэм аратыщтыгъэх. Я 9-рэ классыр къызеухым Кощхьэблэ мэшІокугъогу станцием хьылъэзехьэу щылэжьагъ.

1941-рэ илъэсым мэкъуогъум и 22-м, тхьаумэфэ пчэдыжьым заор къежьагъ. Гурыт еджапІэм илъэс 17 — 18 зыныбжьэу щеджэхэрэр дзэм ащагъэх. Я 10-рэ классым ис еджакІохэм янахьыбэ дащыгъэти, къэнагъэр зэрэмэкІэ дэдэм къыхэкІэу, кІэлищырэ пшъэшъихырэ, классыр зэфашІыгъ. 1941-рэ илъэсым ибжыхьэ

Аминэ Кощхьэблэ къоджэ Советым исекретарэу агьэнэфагь. Ащ Іоф зэрэщишІэзэ, нэмыц диверсантхэу тичІыгу къыратІупщыхьэхэрэм афэгъэзэгъэ батальонэу районым щызэхащагъэм кІэлакІэр хагъэхьагъ. 1942-рэ илъэсым ишышъхьэІу мазэ нэмыцхэр Адыгеим къэсыхэ зэхъум, Кощхьаблэ иІофшІапІэхэм аІут хъулъфыгъэхэм ащыщхэр чэщым аугъоихи къара Гуагъ пыим пэуцужьыщт купэу зэхащэрэм хэхьанхэу. Тыури ахэм ахагъэхьагъ. Сологуб ылъэкъуацІзу Краснодар краимкІэ НКВД-м иотдел ипащэу къагъэк Іуагъэм пшъэрылъэу яІэр зыфэдэм щигъэгъозагъэх. Зэхащэрэ купышхом край НКВД-м и Гофыш Гэу Н. Кравченкэр пащэ зэрэфашІыгъэри къари Гуагъ. Ау купыр анахьэу зыгъэгумэкІыщтыгъэр зэрэзекІощтыр арыгъэти, шыхэм якъэгъотын ыуж ихьагъэх. Колхозхэм шыхэр яІагъэх шъхьае, зэкІэри зэфэдагъэп. Анахьыбэ зиІагъэхэм ягугъу ашІызэ, Фэдз колхозыр къа Гуагъэти, а чэщ дэдэм яколхоз фермэ кІохи, язырыз къытыращыгъ. Уанэхэри нэмыкІэу ящыкІагъэхэри къызагъотхэм, лъэсхэр шыу куп хъу-

Кравченкэр зипэщэ купыр Фэдз дэжь къыщыуцунышъ, чэщыр ащ щырахынэу унашъо ашІыгъ. Мы чылэм щыщ лІы го-

Мы ліым пылъ къэбарыр макіэп. Заомрэ Іофшіэнымрэ яветеран, Адыгеим щыпсэухэрэм дэгъоу ашіэ. Зэуищымэ ахэлэжьагъ. А зыр ары Мыекъопэ мэзхэм ащызэогъэ партизанхэм ащыщэу къэнагъэр. Ар непэ Мыекъуапэ дэс. Іоныгъом и 16-м ыныбжь илъэс 88-рэ хъугъэ.

зыригъэхьыгъ. Сэ купым сырипащэу сыкъигъэнагъ. Кощхьаблэ тыкъэмысыпэзэ красноармейцэ горэм къытиІуагъ нэмыцхэр Курганинскэм къызэрэдэхьагъэхэр. Ар къыІогъэ къодыеу «Юнкерсхэм» пулеметыщэхэр къыттырапхъэнкІагъ, тызэбгырафыгъ. Чэщ хъугъэу Кощхьаблэ

апэ ишъыгъ, кухэм нахь акІэрычыгъэ хъугъэ. Кухэр благъэу къызэсыхэм, партизанхэр ахаохи, зи къамыгъанэу зэхаукІагъэх. Ащ тетэу кухэри, шыхэри, ягъомылапхъи, Іашэхэри къаІэкІэхьагъэх.

1942-рэ илъэсым ишышъхьэІу мазэ щегъэжьагъэу 1943-рэ илъэсым имэзае нэс Аминэ Кощхьэблэ партизанхэу Федор Савинковыр зипэщэ купым хэтыгъ, комиссарэу я Гагъ Сергей Куцевыр, зэокІыб ІофхэмкІэ пащэм игодзагъ Мэрэтыкъо Хьасанэ. Шъхьэлэхьо ТІахьири ягъусагъ. Ахэм станицэхэу Губскэм, Бэрэкъаем, Новосвободнэм, Новопрохладнэм, Сухой Балкэм, Кунскэ Посьты имех Іменки менки заохэм яшІогъэшхо къашагъэипэщагъ. ТекІоныгъэм и Мафэ Прагэ щигъэмэфэкІыгъ.

Адыгэ кІалэм изэо гъогухэр ащ щиухыгъэхэп. Зэо ужым Аминэ зыхэтыгъэ дзэ частыр КъокІыпІэ лъэныкъом ращэжьагъ, Байкал кІыб фронтым Іутыгъ. Ари ящэнэрэ заоу адыгэ кІалэм пэкІэкІыгьэхэм ащыщ.

ИІэх Аминэ Хэгъэгу зэошхом иорден, Жъогъо Плъыжьым иорденитІу, медальхэу «За победу над Германией», «За победу над Японией», «Партизану Великой Отечественной войны» зыфиІохэрэр ыкІи нэмыкІхэр.

Дзэм къызхэкІыжьым, илъэситІо ВЛКСМ-м и Кощъхьэблэ райком исекретарыгъ. Дэгъоу Іоф зэришІэрэр къыдалъыти, ВЛКСМ-м Краснодар краимкІэ икомитет и Адыгэ хэку къутамэ иунашъо тетзу ВЛКСМ-м и Гупчэ комитет икомсомольскэ еджапІ у Москва дэтым илъэситІо щырагъэджагъ. 1950 — 1953-рэ ильэсхэм Кощхьэблэ райисполкомым итхьаматэ игуадзэу Іоф ышІагъ. Ащ ыуж илъэситІо Адыгэ кІэлэегъэджэ институтым тарихъымрэ философиемрэк Іэ икІэлэегъэджагъ.

1954 — 1962-рэ илъэсхэм Аминэ обществэу «ШІэныгъ» зыфиІорэм и Адыгэ хэку къутамэ ипэщагъ. А ІэнатІэм Іотыфэ ІофышІэ чанэу зыкъигъэлъэгъуагъ. Ащ пае Щытхъу тхылъэу ыкІи шІухьафтынэу къыфагъэшъо-

шагъэр бэ. 1962 — 1985-рэ илъэсхэм Адыгэ къэралыгъо кІэлэегъэджэ институтым заочнэ егъэджэн ІофымкІэ ипроректорыгъ, философиемкІи студентхэр ригъэджа-

1985-рэ илъэсым Аминэ пенсием кІуагъэми, непэ къызнэсыгъэм общественнэ Іофыгъохэм ахэлажьэ. Ветераным «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиІорэ медалыр, «Отличник народного образования» зыфиІорэ цІэ лъапІэр ыкІи СССР-м апшъэрэ гъэсэныгъэмкІэ и Министерствэ имедалэу «За успехи в высшей школе» зыцІэр къыфагьэшьошагьэх. Ахэм адакІоу «Адыгэ Республикэм иапшъэрэ еджап Іэхэм язаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэ щытхъуцІэри къыфаусыгъ.

Аминэ къызыхъугъэ мафэм фэшІ АР-м иветеранхэм я Совет фэгушІо. Псауныгъэ пытэрэ щы-ІэкІэ-псэукІэ дахэрэ иІэнхэу, ветеранхэм ясатырхэм бэрэ ахэтынэу тыфэлъаІо.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Mypam. АР-м иветеранхэм я Совет ипресс-секретарь. Сурэтым итыр: Тыу Амин.

ЫгукІэ къабзэ, лІы гъэсагъ

рэ гъусэхэр иІэу хьаджырэтэу тыкъызыдахьэм, Кравченкэр хэтэу нэмыцхэр къэмысыхэзэ къзубытыгъэн фаеу, ащ пае а чэщым лъыплъэнхэу НКВД-м иІофышІэ къариІуагъ. Аущтэуи ашІыгъ. Чэщныкъо ужым шыу заулэ къызэлъагъом, къэуцунхэу араІуагъ, ау къямыдэІухэу кІа-Іэжьыгъ. Мыдрэ купым щыщхэр ахэуагъэхэти, шы горэ аукІыгъ, тесыр псаоу къэнагъ. ШІункІым къыхэджыкІи «шъукъэмыу, зыкъэсэты» ыІуи къыхэкІыжьыгъ. Зыкъэзытыгъэр ЦІыпІынэхэм ащыщэу къычІэкІыгъ, Пщызэпекъом ихьаджырэтхэм ахэтыгъ. Нэф къызэшъым къоджэ Советым ащагъ. Кравченкэр Краснодар телефонкІэ зытеом, псаоу аш нагъэсынэу къыраІуагъ. Ращэжьагъ шъхьаем, къутырэу Вольнэм къызэсыхэм, фашист къухьэлъатэхэр къахаохи зэбгырафыгъэх.

Аминэ къеІотэжьы: «Автомашинэ горэ Кравченкэм къыгъэуцуи, къаубытыгъэ хьаджырэтыр зыдыригъэтІысхьи, Кощхьаблэ къытажэщтыгъ. Ау псынкІзу чылэм тыкъыдэкІыжьи, нэфшъагъохэм адэжь станицэу Ярославскэм тыкъэсыгъ. Тышыоу Мэхъош станицэм игъунэгъоу кІэй горэм тырыкІозэ, тыпшъыгъэти. зыдгъэпсэфынэу тытІысыгъ. Тышъхьаукъуагъ. Ащ гу лъити, хьаджырэт ЦІыпІынэр къыгот кІалэм къеуи, мэзым хэлъэдагъ. ЗыкъэтэшІэжьыфэ ар зыдэкІощтым кІуагъэ. Джащ тетэу къэтыубытыгъэр хэхьажьыгъ.

Тызхэт купым ярославскэ партизанхэм таратыгъ. Кравченкэр шыоу Мыекъопэ лъэныкъомкІэ кІуагъэ. Тэ Хьаджэхъу кІорэ гъогум тыкъэсыгъэу тидзэхэм та-ІукІагъ. ЗэкІэкІорэ тидзэкІолІхэм Іашэхэр къытатыгъ. Ренэу мэзым тыхэсыгъ».

Станицэм гъомылапхъэхэр нэмыцхэм кукІэ къыдащыгъ. Нэбгырэ 70-рэ хьурэ фашист купыр зэкІэкІэщыгъэу гъогум къырэкІоти, зызэхаугъоежьыгъ. Япэщэ офицерыр нахь елъэкІони Офицер ныбжыкІэр взводым

кІуагъ. Тыур зыхэтыгъэ купым къинэу пэкІэкІыгъэр къипІотыкІын зыхъукІэ, охътабэ ищыкІагъ. Ау партизанхэм щэ къатемыфагъэу,яІофхэр дэгъу закІзу кІэкІыщтыгъэу пІон плъэкІыщтэп. 1943-рэ илъэсым мэзаем тидзэхэр Кощхьэблэ районым къызехьажьхэм къызалъытэжьым, партизан купэу нэбгырэ 74-рэ хъущтыгъэр 29-м нэсыгъагъ. КІэлэкІи 8-у ахэтыгъэм щыщэу псаоу къэнагъэр Аминэ закъу. Ар районыр шъхьафит ашІыжьыфэ купым хэтыгъ.

1943-рэ илъэсым щылэ мазэм и 30-м партизанхэр Кощхьаблэ къызыдахьэхэм, тидзэхэри а мэфэ дэдэм мыщ къэсыгъэх. Іоф зы--естя снимА мелыч съзсыжьыгъ, ау къыдэнэжьынэу ышъхьи къихьагъэп, ыпэкІэ езыгъэхъурэ тидзэхэм ахэхьагъ, ащ тетэу Кощхьаблэ дэкІыжьыгъ.

1943-рэ ильэсым щегъэжьагъэу 1946-м нэс дзэм хэтыгъ. Я 2-рэ Украинскэ фронтым Іутыгъ.

Адыгеим ичІыпІэ дахэхэр

Псыкъефэхэу «Пшъэшъэ шъхьац» зыфаloрэр (Руфабгэ ия 6-рэ псыкъефэх).

Къушъхьэу ТхьачІышхо.

Сурэтхэр А. Виляховскэм тыриxыгъэx.

льэгьо зафэм утырещэ Къэсіотэжьыщтыр зыхъугъэм илъэс бэкіае тешіагъ. А лъэхъаным Джарымэ А́слъан АР−м и Президентыгъ. Гухэлъ гъэнэфагъэ яІэу нэмыц лІыкІохэр Мыекъуапэ къызэрэкіоштхэмкіэ тиліышъхьэ макъэ къырагъэіугъэ-

Къэсіотэжьыщт къэбарым ыпэ сишъызэ, кіэсэгъэтхъы:

Мэфэ зытІущ тешІагъэу Джарымэ Аслъан телефонымк і экъысиІуагъ лІыкІохэр къызэрэсыгъэхэр, садэжь къызэраригъэщэщтхэр, ыпэкІэ тызызэІокІэм, зэтІуагъэхэри сыгу къыгъэкІыжьыгъэх.

А лъэхъаным ІэкІыб хэгъэгу ІофхэмкІэ Министерствэм сыриліыкіоу Іоф сшіэщтыгьэ. Телефон трубкэр згъэтІыльыжьыгъэ къодыеу нэмыц хьакІэхэр сикабинет къихьагъэх, сафэчэфэу сапэгъокІи, къэзгъэтІысыгъэх. ЛІитІум яз шъхьащэ къысфишІи къыІуагъ: «Сэ сцІэр Ганс, слъэкъуацІэр Мюллер». Игъуси шІуфэс къысихи, мэкъэ икІыгъэкІэ къы Іуагъ: «Манфред Шнайдерыр

НэбгыритІуми сцІи, сятэ ыцІи къаІозэ шІуфэс къысахыгъэти, тызэнэІосэжъым фэдэу гущыІэгъу тызэфэхъугъ, сафэчэфэу яс-

Лъытэныгъэ зыфысиІэ зиусхьанхэр! Непэ шьо шьутихьакІ. Тэ тиадыгэ мытхыгъэ хабзэмкІэ хьакІэр зэкІэмэ анахь льапІ, шІоигьор зэкІэ фэтшІэныр къыттефэ.

– Мытхыгъэми, хэбзэ шІагъу, — къы Іуагъ Ганс. — ЦІыф льэпкьхэу дунаим тетхэм ащ фэдэ хабзэ ахэлъыгъэмэ дэгъу

Гуфэбэныгъэшхо хэлъэу сихьакІэхэм сапэгъокІыным сыпылъыгъ, а чІыпІэ дэдэм Борис Пастуховым иушъыйхэри сыгу къэкІыжьыгъэх. Ныбджэгъу благъэ къысфэхъугъэ лІы Іуш шІагъом къысиІощтыгъ: «Удипломат зыхъукІэ, уапашъхьэ исыр уипыими, уІугушІозэ дэгущыІ, джащыгъум хэти утекІощт...»

ТитхэкІо цІэрыІощтыгъэу Илья Эренбург игущы З лъэшхэр а чІыпІэм сшъхьэ къихьажьыгъэх: «Нэмыцхэр зэкІэ укІых. Ахэр о умыукІхэмэ, ежьхэм о уаукІыщт...» Тхьэм щытхъур ыдэжь, а джэмэкъэ щынагъор Эренбург къызишІыгъэм ыуж мэзиплІ нахь темышІэу Сталиным ар щигъэзыегъагъ.

Сэ рэхьатэу сихьак Гэхэм садэгушыІэштыгь, ежьхэм сыгу зыкъырашІыкІы ашІоигьоу, къызэрэздеГэзэкГыхэрэм гу лъыстэгъагъ, къызфэкІогъэ Іофым сызэрэщыгъуазэр къыхэсымыгъэщэу сяупчІыгъ:

Сыд шъузыгьэгумэкІырэр? Къэжъугъэуцущт Іофыгъор зэшІосхынэу амал сиІэмэ, шъушІошъ жъугъэхъу, ІэпыІэгъу сышъуфэхъущт.

Тэ Іофыгьошху тыкъызыфэкІуагъэр, анахьэу тэркІэ, нэмыцхэмкІэ, — къыригъэжьагъ Ганс. - Іизын къытэптымэ, зэхэугуфыкІыгъэу тилъэІу зыфэдэр къит-ІотыкІыщт, уадэжь тыкъызкІэкІуагъэри къыотІощт.

- Сыгу етыгъэу сышъодэІу... — БлэкІыгъэр къэпІэтыжьыныр лъэшэу къин, — ымакъэ ылъэкІыгъ Ганс. — Анахьэу ар зэошхоу блэкІыгъэм фэгъэхьыгъэ зыхъукІэ. Сыд фэдэрэ зауи мамыркІэ аухы. Джы мары тэ, зэпыигъэхэм, тынэгухэр зэфэгъэзагъэхэу, зэныбджэгъухэм зэрашІэу тызэдэгущыІэ. Ащ осэшхо иІ. Джы тильэІу зыфэгъэхьыгъэр ары. Заом игъом, 1942-рэ илъэсым, Адыгеим ичІыгу, Мыекъуапэ еджэп Іэ-интернатэу дэтым дзэ ІэзапІэ къыщызэІуахыгъагъ, ащ нэмыц дзэкІолІхэмрэ офицерхэмрэ щя Газэщтыгъэх, афэмыгъэхъужьхэрэр зыщычІальхьажьырэ къэхальэри ащ пэІулъыгъ. ЩагъэтІылъыжьыгъэм ипчъагъэ тшІэрэп, ау макІэп. А къэхалъэм дэжь нэмыц дзэкІолІхэм ацІэкІэ саугъэт щыдгъэуцунэу фит тыкъэпшІы тшІоигъу. ІэкІыб къэрал ІофхэмкІэ Урысыем и Министерствэ уриІофышІ. Ар о ппшъэ ифэнэу ары къытаІуагъэр.

Зиусхьанхэр, — зафэзгъэзагъ нэмыц хьакІэхэм, — шъукъызыфэкІогъэ Іофыр зэхэугуфыкІыгъэу къызэришъуІотыкІыгъэм пае сышъуфэраз, ау ащ изэшІохын хьыльэ дэд. Заор зыуцужьыгъэр бэшІагъэми, тэ тицІыфхэмкІэ ар зытпэкІэкІыгъэр тыгъуасэ фэд. Фашистхэм тэ тхьамык Гагъоу къытфахьыгъэр бэ, нэбгырэ миллион пчъагъэу аукІыгъэми, концлагерьхэм адагъэкІодагъэми, зищыІэныгъэ зытырахыгъэ нэжъ-Іужъхэм, бзылъфыгъэхэм, сабыйхэм ягъытхьамыкІэгъо макъэ джыри ттхьакІумэхэм зэрарыт. Ар зы льэныкъу. АдрэмкІэ, къэхалъэу зыфашъуІорэм нэмыц тамыгъэ темытми, къэбзэ-лъабзэу аІыгъ, ажъорэп, атІырэп, псэуальэхэри щашІыхэрэп. Шъо шъузыфаер къызгурэІо, ау а Іофыр непэ къэтІэтынышъ, тытегущыІэныр емыкІушху, джыри игъо къэмысыгъэу сеплъы. ТицІыфхэм агухэу заом ыуІагъэхэр джыри тэрэз-тэрэзэу кІыжьыгъэхэп, икІэрыкІэу ахэм тыркъо непэ атетщэныр емыкІушху, ахэм ар къытфадэштэп..

Зиусхьанэу Бэджан, тэри ошъогум тыкъизыгъэп, — къыздыригъэштагъэп Ганс Мюллер. — ЗэкІэ хъугъэри, непэ хъурэри тэльэгьу, къыдгурэІо, ау уфаемэ, зэшІопхын умыльэкІын Іоф хъурэп. ЕтІани шъо президентэу шъуиІэгъэ Михаил Горбачевым тэ къыддырегъаштэ. ЗэкІэ Урысыем ичІыпІэхэу тицІыфхэр зы--еста рамен мехествахаты нэмыц къэхалъэхэр къащызэІуихынхэу тыкъигъэгугъагъ...

Зэ, зэ, къызэтеуцу, Ганс, зезгъэІэжагъ нэмыц хьакІэм, джыдэдэм о анахь лыуз чІыпІэу тиІэм укъытеІэбагъ. А зыцІэ къепІуагъэм шъорырэ тэрырэ тызэреплырэр зэфэшъхьаф. ШъоркІэ ар — цІыфышху, шъуихэгъэгу зэхигъэхьажьыгъ, Берлин дэпкъыр Іуаригъэхыгъ, тидзэ шъуичІыгу къырищыжьыгъ, тимылькоу Германием къитынэрэм тефэщт уасэмкІэ шъуиканцлер Горбачевым къызеупчІым, фэдипшІ пчъагъэкІэ нахь макІэу риІуагъэти, Коль ынэхэр упІыцІагьэхэу, ыгу къигущыІыкІызэ, зэзэгъыныгъэм къыкІэтхэгъагъ.

ЕтІани, зиусхьанэу Ганс, шъори тэри дэгъоу къыдгурэІо къыпфэмышІу хэгъэгухэм о уикъэралыгъо илІышъхьэ шІухьафтын льапІэхэр къыратхэмэ, саугъэтхэр фагъэуцухэмэ, шІу зэрэщымыІэр. Горбачевыр дэгъуми дэими о къа о: хэгъэгушхоу ти агъэр зэбгыригъэзыгъ, а хэгъэгушхоми партиеми япащэу ильэс заулэ Іоф зэришІагъэзи, ежьыри ишъхьэгъуси зэготхэу алъэкІыщтымкІэ коммунизмэм ебэныщтыгъэхэу Тыркуем щыІэу ахэм ятелевидениекІэ къэгущыІэзэ, къыщиІогъагъ. Адыгэмэ зэраІоу, тыгъужъыр мэлахъо ашІи, хэгъэгушхор хъуафэ ригъэфагь. Джы ежь зыми имыщыкІэгъэжьэу къэнэжьыгъ, сыда ащ шъузэригъэгугъагъэм пкІэу иІэжьыр? Дунаим зыфитыжь щымыІ у къытенагъэм игущы Іэхэр нэк Іхэу жьым хэхьажьых.

Заор кІозэ фашистхэм тихэкуи тикъали аштэгъагъ. ЕджэпІэинтернатыр зычІэтыгъэ унэ зэтетыр ахэм госпиталь ашІыгъагъ, заводэу къэлэдэсхэр зыщыгугъхэу, Іоф зыщашІэу, зэрыпсэухэу Мыекъуапэ дэтыгъэр зэкІэ агъэстыгъагъ. Электричестви, пси, сымэджэщи, поликлиники имыІэжьэу къалэр къагъэнэгъагъ. Джы шъо шъукъэкІуагъэу «нэмыц дзэкІолІхэу, офицерхэу зихьадэхэр интернат щагум дэлъхэм саугъэт афэдгъэуцунэу фит тыкъэшъушІ» шъоІо, хэгъэгушхоу тиІагъэм исыгъэ цІыфхэм акІыб зыфагъэзэгъэ Горбачевым къыжъудыригъэштагъэу ыцІэ къешъоІо. Хьау, зиусхьанхэр, шъхьакІо шъумышІзу къэсхьыгъэ щысэхэм шъуахэгупшысыхьи, шъуильэІу къышьуфэзгъэцэкІэным игъо зэрэмыхъугъэр къызыгурыжъугъаІу.

ТихьэкІэ лъапІэхэр, дэгъоу тызэдэгущыІагъ, тызэгурыІуагъэуи къысщэхъу. Уахътэр псынкІ у макІо, зэблэхъугъэ хъурэри бэ. Непэ зэшІопхын умыльэкІыщт Іофыр неущ псынкІзу зэшІокІы. Мары Берлин дэпкъыр арэу псынкІзу тэкъоныр хэта зышІагъэр? Ахэр зэкІэ тэ тынэгу кІэкІыгъэх. ТиІэм тыкІэгушІоу тыщыжъугъа І. Тэ тиреспублики ІофышІухэм сыдигъуи афызэІухыгъ. Урысыемрэ Германиемрэ язэфыщытыкІэхэр уахьтэ тешІэ къэс нахьышІу мэхъух. Тэри Урысыем тыщыщышъ, тызэгурыІоу, зэдедгъаштэу тапэкІэ тылъыжъугъэкІуат.

Джа гущыІэ лъагэхэм татетэу нэмыц хьакІэхэм адытиІэгъэ зэ-ІукІэгъур тыухыгъагьэ, бгъуитІуми тызэфэразэу тызэгокІыжьы-

БЭДЖЭНЭ Мурат. Тарихъ шІэныгъэхэмкІэ доктор, профессор.

СЭМЭРКЪЭУМ, ЛАКЪЫРДЫМ ЯКЪОГЪУП

Agыгэхэми ap яklac

cbiulbiklya?»

Рамзинэ илъэс пшІыкІухыр къызэринэкІыгъэми, янэ ренэу зэрэшІоцІыкІур ыгу къео. Зыгорэм фаеу ригъэш эн хъумэ, «а сишъэо цІыкІу» ыІозэ къеджэ, ыгу рихьын шэн горэ къыхэфагъэу ылъэгъугъэми «мы сишъэо цІыкІуи!?»... ыІозэ къыщэтхъу, ау мыхъун горэ ыІуагъэу е ышІагъэу зырильэгьулІэрэм, шІэхэу ины мэхьу.

ЫшнахьыкІэ ыгъэгубжыгъэти, Рам-

Kvapabevumly

ЗышІолІыхъужъэу, куп ахэт хъумэ гъакъ ригъа о, ау адк э хэс щымы э у лІы горэм гуащэм (пщым ишъуз) риІуагъ шъабэу ыкІи фабэу тетыным пае джэха-

~~-~~

- Ал, лІышхо ухъужьыгъэу кІэлэцІыкІум ыпсэ хэбгъэІэжьэу ащ фэдизэу уеомэ уукІытэрэба! — ныр техьупкІагъ.

Нан, зыкІэ сыкъноупчІншт, ыІуагъ Рамзинэ. — Сыина, хьауми сыцІыкІуа?

Ащ хэльыр ным къышІагьэу джэуап къытыжьыгъ:

- Ар зэлъытыгъэр узэрэзекІорэр ары. — Адэ дэгъуба, — ІущхыпцІыкІыгъ Рамзинэ, — сыцІыкІужьынэу сыфаеп. Арышъ, нахьыбэрэ сшынахьыкІэ сеозэ сшІыщт.

шъом тыридзэнэу мышъашъо къыфихьыштэу.

Ежь зыфэдэр зыдешІэжьыти, иныбджэгъу щыгугъэу гъусэ ышІи, лІыр мэзым кІуагъэ мышъэмэ яшэкІонэу. Мышъэ шъэджашъэ апэ къифагъ. Ягухэлъ

зин окlaey еуагъ, лъэшэу ыгъэгъыгъ. къышlагъэ фэдэу мышъэр гуихэу къызэгъогым, зым шхончыр къычІидзи псынкІ у чъыгым дэкІоягъ, адрэм чІыгум зычІидзыгъ, бгъэкІэ тегъолъхьагъэу зимыгъэсысэу щылъыгъ. Мышъэр къекІуалІи,

къепэм-къепэми, ІукІыжьыгъ. Чъыгым дэкІоегъагъэр къехыжьи мышъашъор гуащэм фихьынэу зыгъэгугъагъэм еуп-

— Мышъэр къыоІушъашъэщтыгъ, сыда къыуиІуагъэр?

— Ар боу къыосІон, — игуапэу джэуап къытыжьыгъ. — «Шэ имылъ мышъашъом гуащэр щымыгъэгугъ, уигъусэ ущыгугъэу мышъэм уемыбэн» къыси-

Пиъэшъэ гъэтэджыпkl

Мышъэост пшъэшъэ дахэ иІагъ. Псэлъыхъоу къыфыкъокІырэри мэкІагъэп, ау ежь тхьэльанэ ышІыгь сомэ шъитфырэ шьюнэ зэтелърэ къезымытырэм ипшъашъэ димыгъэкІощтэу. «Ятэ едэІужьыгъэп» аримыгъэІоным пае пшъашъэри пэшІуекІоштыгъэп.

Ильэсхэр кІощтыгьэх. Ащ ельытыгъэу, пшъашъэм ыныбжь хахъощтыгъ, псэлъыхьоу къыфыкъокІырэр нахь макІэ хъущтыгъ. Аузэ зи къылъымыкІожьы зэхъум, Мышъэост ыгу къэкІодыгъ, псэогъу имыІэу ипшъашъэ къэнэн зэрилъэкІыщтым къыгъэгумэкІыгъ. Джы ипшъашъэ зыщэн къыкъокІмэ ежь шыонэ зэтель ритыным фэхьазырыгь, ау ащ фэди къыкъокІыщтыгъэп.

ЫшІэмэ хъущтым Мышъэост зегупшысэм, кІалэхэр нахь кІэчэфынхэм щыгугъэу унэгъо егъэжьэгъакІэм анахь ищыкІэгъэщт ІапІэхэр ыщэфыхэти, ыгъэуцущтыгъэх. Куп захахьэрэм ахиІощтыгъ:

Сипшъашъэ зыщэрэр сыхьатмафэ ежьэшт, зыфэныкъо щыГэштэп, унагъом ищыкІагъэр зэкІэ зыдищэщт.

Ау гъашІэгъонба, сыхьатмафэ ежьэмэ зышІоигъо кІалэхэм къахэкІыщтыгъэп.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр.

(~~--~~)

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «ВИЧ-инфекцием Адыгэ Республикэм зыщемыгъэушъомбгъугъэным ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым бэдзэогьум и 25-м ыштагь

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «ВИЧ-инфекцием Адыгэ Республикэм зыщемыгъэушъомбгъугъэным ехьылІагъ» зыфи-Іорэм зэхьокІыныгьэхэр фэшІыгьэнхэм фэгьэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым жъоныгъуакІэм и 25-м аштагъэу N 320-р зытетэу «ВИЧ-инфекцием Адыгэ Республикэм зыщемыгъэушъомбгъугъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 5) мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

1) я 2-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу: **«Я 2-рэ статьяр. ВИЧ-инфекцием земыгъэ-**

ушъомбгъугъэнымкІэ Адыгэ Республикэм иза-

ВИЧ-инфекцием земыгъэушъомбгъугъэнымкІэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэ лъапсэу иІэх Федеральнэ законэу «ВИЧ-инфекцием Урысые Федерацием зыщемыгъэушъомбгъугъэным ехьылІагъ» зыфи Горэр, Урысые Федерацием инэмык І шэпхъэ правовой актхэу ащ диштэу аштэхэрэр, ащ хэхьэх мы Законыр ыкІи Адыгэ Республикэм инэмыкІ шэпхъэ правовой актхэу ащ диштэу аштэхэрэр.»;

2) я 3-рэ статьям ия 2-рэ Іахь хэт гущы Іэхэу «обществэм ищынэгьончъагьэ» зыфиІохэрэм ауж гу--еатех дедехоІифає «моатыпадем» уехеІыш хъожьыгъэнхэу;

3) я 4-рэ статьям кІуачІэ имыІэжьэу льытэгъэнэу;

4) я 5-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Я 5-рэ статьяр. ВИЧ-инфекциер къызэутэлІагьэхэм ыпкІэ хэмыльэу Іэзэгьу уцхэр зэрара-

ВИЧ-инфекциер къызэутэлІагъэхэм Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэрэ шІыкІэм диштэу псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ къэралыгъо учреждениехэм амбулаторнэу къащя-Іэзэнхэм пае ыпкІэ зыхэмыль Іэзэгъу уцхэр аратых.»; 5) я 6-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 6-рэ статьяр. ВИЧ-инфекцием ыгъэгумэкІыхэрэм медицинэ ІэпыІэгъу арагъэгъоты зыхъукІэ псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ къэралыгъо учреждениехэм яадминистрациехэм пшъэрылъэу яІэхэр

Псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ къэралыгъо учреждениехэу амбулаторнэ, стационар медицинэ ІэпыІэгъу языгъэгъотыхэрэм яадминистрациехэм япшъэрылъ ВИЧ-инфекцием ыгъэгумэк Іыхэрэм яфитыныгъэхэу, Федеральнэ законэу «ВИЧинфекцием Урысые Федерацием зыщемыгъэушъомбгъугъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм щыгъэнэфагъэхэр къыдэлъытэгъэнхэм, джащ фэдэу ВИЧ-инфекцием земыгъэушъомбгъугъэным яамалхэр зэра-

6) я 7-рэ статьям кІуачІэ имыІэжьэу лъытэгъэнэу;

7) я 3-рэ шъхьэм кІуачІэ имыІэжьэу лъытэгъэнэу;

8) я 9-рэ статьям:

а) на 1-рэ Іахь хэт гущыІэхэу «предприятиехэр, учреждениехэр ыкІи организациехэр» зыфиІохэрэр гущыІ эу «учреждениех эр» зыфи Іорэмк Іэ зэблэх ъу-

б) я 2-рэ Іахьыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2. Медицинэ ІофышІэхэу ВИЧ-инфекцием ыгъэгумэкІыхэрэр къыхэзыгъэщыхэрэм ыкІи ахэм яІазэхэрэм, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къзухъу--ымкІэ икъэралыгьо учреждениехэм яІофы шІэхэу цІыфым ииммунодефицит ивирус зыхэлъ материалхэм Іоф адэзышІэхэрэм ялэжьапкІэ зэрэхагъэхъощт шІыкІэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.»;

9) я 10-рэ статьям кІуачІэ имыІэжьэу лъытэ-

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кІуачІэ иІэ зы-

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагьэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Асльан

къ. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 31-рэ, 2012-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм ныбжьык Іэхэм я Іофхэмк Іэ и Комитет иунашъу

Къэралыгъо фэlo-фашlэу «Къэралыгъо Іэпыlэгъу зэрагъэгъотырэ ныбжьыкlэ, кlэлэцlыкlу общественнэ объединениехэм яреспубликэ реестрэ зэхэгъэуцогъэныр» зыфиlорэр гъэцэкlэгъэнымкlэ Адыгэ Республикэм ныбжьыкlэхэм яlофхэмкlэ и Комитет и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьыліагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышІыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрылъхэм ягъэцэкІэнкІэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгьо фэІо-фашІэхэм язэхэщэнкІэ административнэ регламентхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо органхэм къызэрэхахыхэрэм ыкІи зэраухэсыхэрэм ехьыл Гагъ» зыфи Горэм диштэу унашьо сэшІы:

1. Къэралыгъо фэІо-фашІэу «Къэралыгъо ІэпыІэгъу зэрагъэгъотырэ ныбжьыкІэ, кІэлэцІыкІу общественнэ объединениехэм яреспубликэ реестрэ зэхэгъэуцогъэныр» зыфиІорэр гъэцэкІэгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм ныбжыык Іэхэм я Іофхэмк Іэ и Комитет и Административнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Къэралыгъо ІэпыІэгъу зэрагъэгъотырэ ныбжьыкІэ, кІэлэцІыкІу общественнэ объединениехэм яреспубликэ реестрэ зэхэгъэуцогъэнымк Адыгэ Республикэм ныбжык Іэхэм я Іофхэмк Іэ и Комитет икомиссие хэтыщтхэр ухэсыгъэнэу.

3. Административнэ регламентыр Адыгэ Республикэм игъэцэкІэкІо хабзэ иорганхэм яофициальнэ сайтрэ ныбжыык Іэ информационнэ портал зык Іымрэ арыгъэхьэгъэнэу, гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкІырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъо-

ягъэхэр» зыфиІорэм къащыхаутыным пае аІэкІэгъэхьэгъэнэу.

4. Административнэ регламентыр зэрагъэцак Іэрэм-к Іэ Комитетым иконсультантэу С. П. Волковамрэ ведущэ специалист-экспертэу С. А. Оркъыжъэкъомрэ пшъэдэк ыжь ахьынэу гъэнэфэгъэнэу.

5. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкІэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ныбжьык Іэхэм я Іофхэмк Іэ и Комитет итхьаматэу КЪЭРЭТЭБЭНЭ Мыхьамод къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 19, 2012-рэ ильэс

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгьо фэlо-фашlэу «Социальнэ lэпыlэгъурэ мазэ къэс ахъщэрэ alэкlэхьанэу къызэратефэрэр къэзыушыхьатырэ справкэхэр ятыгъэныр» зыфиlорэр гъэцэкlэгъэным пае Адыгэ Республикэм lофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьыліагъ

2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэІо-фашІэхэр гъэцэкІэгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІорэм (Урысые Федерацием изаконодательствэ зэхэугьоягьэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30 (а 1-рэ Іахь), я 4587-рэ ст.), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышТыгъэ унашьоу N 138-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрылъхэм ягъэцэкІэнкІэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгьо фэІо-фашІэхэк мехеішенкІэ административнэ регламентхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо органхэм къызэрэхахыхэрэ ыкІи зэраухэсыхэрэ шІыкІэм ехьылІагъ» зыфилорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шэкІогъум и 12-м ышІыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и офыгьохэр» зыфи Іорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 11, 12; 2010, N 1, 2, 4, 5, 10, 11) адиштэу **унашьо сэшІы:**

1. Къэралыгъо фэІо-фашІэу «Социальнэ ІэпыІэгъурэ мазэ къэс ахъщэрэ аІэкІэхьанэу къызэратефэрэр къэзыушыхьатырэ справкэхэр ятыгъэныр» зыфиІорэр гъэцэк Іэгъэным пае Адыгэ Республикэм Іофш Іэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент гуадзэм диштэу ухэ-

2. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ

хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ичІыпІэ органхэм япащэхэм мы Административнэ регламентыр къыдальытэнэу социальнэ ІэпыІэгьурэ мазэ къэс ахъщэрэ аГэкГэхьанэу къызэратефэрэр къэзыушыхьатырэ справкэхэр ятыгъэнымкІэ документхэр аштэхэ зы-

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учжлениеу «Къэральнъо муниципальнэ фэТо-фаццэхэр зыгъэцэкІэрэ гупчэм» идиректор социальнэ ІэпыІэгъурэ мазэ къэс ахъщэрэ аІэкІэхьанэу къызэратефэрэр къэзыушыхьатырэ справкэхэр ятыгъэнымкІэ документхэр Административнэ регламентым диштэу аштэнхэм ынаІэ тыригъэтынэу.

4. Къэбар-правовой отделым ипащу О. В. Дол-

мы унашьор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайт, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо органхэм яофициальнэ Интернет-сайт аригъэхьанэу;

гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкІырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиГорэм къащыхэутыгъэным пае мы унашъор аГэкІигъэхьанэу;

Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ ІэкІигъэхьанэу.

5. КІуачІэ ямыІэжьэу лъытэгъэнэу:

 Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэк Гэ и Министерствэ 2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 29-м ышІыгъэ унашъоу N 228/4-р зытетэу «Къэралыгъо фэІо-фашІэу «Социальнэ Іэпы-Іэгъурэ мазэ къэс ахъщэрэ аІэкІэхьанэу къызэратефэрэр къэзыушыхьатырэ справкэхэр ятыгъэныр» зыфиГорэр гъэцэк Гэгъэным пае Адыгэ Республикэм ІофиіГэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм;

- Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2010-рэ илъэсым чъэпыогъум и 21-м ышІыгъэ унашъоу N 305-р зытетэу «Къэралыгъо фэІо-фашІэу «Социальэ ІэпыІэгъурэ мазэ къэс ахъщэрэ аІэкІэхьанэу къызэратефэрэр къэзыушыхьатырэ справкэхэр ятыгъэныр» зыфи-Іорэр гъэцэк Іэгъэным пае Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхьок Іыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІорэм.

6. Мы унашъор зэрагъэцак Іэрэм министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовам гъунэ лъифынэу.

7. Официальну къызыхаутырэ нуж мэфипшІ зытешІэкІэ мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ. бэдзэогъум и 20, 2012-рэ ильэс N 175

Республикэм лъэпкъ

/714*UII* 7

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыифыр» нахьышІум фэкІо

«Кубань» Краснодар — «Адыиф» Мыекъуапэ — 26:21 (17:11, 9:10).

Іоныгъом и 16-м Краснодар щызэдешіагъэх.

Зезыщагъэхэр: А. Башмак, Д. Фролов — Тури Усть-

«Адыиф»: къэлэпчъэlутхэр: Тормозова, Каюмова; ешіакіохэр: Игнатченко — 5, Васильева — 2, Дьякова 3, Мартыненко -2, Аникина -3, Латоненко -3, Еремченко — 2, Чешенко — 1, Коцарева.

Краснодар спортымкІэ и Унэшхоу «Олимпыр» зэтегьэпсыхьагь. ГандболымкІэ, баскетболымкІэ, волейболымкІэ, нэмыкІхэмкІи дунэе зэІукІэгъухэр ащ щэкІох. Бысымхэр «Адыифым» дахэу къыпэгъокІыгъэх. ЗэІукІэгъур заублэм, хьакІэхэр псынкІэу ешІэщтыгъэх. Екатерина Латоненкэр ухъумакІомэ апхырыкІызэ, тІогъогогъо къэлапчъэм Іэгуор дидзагъ. Марина Васильевам ухъумакІохэр къебэнхэзэ хъагъэм Іэгуаор редзэ, 4:1-у «Адыифым» къехьы. Бысымхэр апэкІэ къелъых, судьяхэм гъогогъуи 2-рэ метрибл тазыр дзыныр агъэунэфы. Е. Ильинам тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдедзэ.

Пчъагъэр зэрэлъык Іуатэрэр: 2:4, 5:4, 6:6. М. Аникинам Іэгуаор къа Іэк Іехышъ, псынк Іэу хъагъэм редзэ — 6:7, «Адыифым» къехьы. Нэужым тлъэгъурэм тигъэгу-шІорэп: 11:7, 14:9, 16:10, 18:11. «Кубань» щешІэрэ пшъэшъэ къопцІэ ищыгъэу Е. Ильинам тиухъумакІомэ ясатыр бырсыр макІэп къыхилъхьагъэр. Гъогогъуи 9-рэ тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдидзагъ, мы пчъагъэм щыщэу 4-р тазыр дзынкІэ.

«Кубань» икъэлапчъэ къыухъумэзэ Іэгуаор къызыІэкІахьэкІэ, нэгъэупІэпІэгъум ыпэкІэ елъы, къэлапчъэм Іэгуаор дидзэуи бэрэ къыхэкІы. Ащ фэдэ ешІакІэм «Адыифыр» непэ фэхьазырэп. Н. Еремченкэр бэрэ ешІапІэм

Арэу щытми, зэІукІэгъур кІэухым зыфакІом, тигандболисткэмэ ягуетыныгъэ ишІуагъэкІэ пчъагъэм зэхъокІыныгъэ фашІыгъ. 19:13, 20:16, 24:17, 26:29, 26:21. А. Игнатченкэм къэлапчьэм Іэгуаор дидзэщтми, ухъумакІор къызэринэкІыщтми сэнаущыгъзу хэлъыр егъэфедэ. Е.Латоненкэр Іэсэмэгу, бэкІэ тегъэгугъэ. М. Аникинар иІэпэІэсэныгъэкІэ къахэщы. Тикъэлэпчъэ-Іутхэр дэгъоу ешІагъэх. ЯтІонэрэ такъикъ 30-м Рената Каюмовар ары тикъэлапчъэ къэзыухъума-

гъэр. ЦыхьэшІэгьоу ар ешІагъ.

имытыгъэми, тІогъогогъо хъагъэм Іэгуаор ридзагъ.

Пресс-зэГукГэр зэрэкГуагъэм, спортсменкэхэм яеплъык Іэхэм, Черногорием къикІыгъэ пшъэшъитІу «Адыифым» зэраштагъэм, Іоныгъом и 20-м ыкІи и 25-м тикомандэ «Звездам» ыкІи «Университетым» адешІэнэу зызэригъэхьазырырэм, «Адыифым» итренер шъхьаГэу В. Барсуковым тикомандэ зэхьок Іыныгъэу хилъевтинихентефа емовтиоІш енх тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» къыхиутыщтых.

Сурэтыр Краснодар щыкІогьэ ешГэгьүм къышытырахыгь.

ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

> Редактор шъхьаІэр ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр мэщліэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт

> Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

> иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор шъхьаІэм

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын--ыалес и Гине е Гинех ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьа-

тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4156 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2774

Хэутыным узщык Гэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ШІуахьырэп, къехьы

«Волгарь» Астрахань — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 1:3.

Іоныгъом и 14-м Астрахань щызэдешіагъэх.

Зезыщагъэхэр: С. Баранов — Волжский, Ю. Кисличенко — Ставрополь, С. Богданов Волгоград.

«Зэкъошныгъ»: Валиев, Казаков, Сандаков (Абаев, 90), Емкъужъ, Батырый, Жегулин, Василькин, Нечукин, Датхъужъ (Винников, 63), Натхъо (Ешыгуау, 30), Лу-

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Казаков — 39, Василькин — 49, Жегулин — 88, «Зэкъошныгъ». Пивоваров — 61, «Волгарь».

ЕшІэгъур заухым «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьаІэу Натхъо Адамэ телефонкІэ къытиІуагъ тифутболистхэр дэгъоу зэрешІагъэхэр, текІоныгъэм икъыдэхын яшъыпкъэу зэрэфэбэнагъэхэр. Ауж къинэрэмэ «Зэкъошныгъэр» къахэкІыжьынэу тегъэгугъэ.

Купым зэрэщешіагъэхэр

«Алания-Д» — «Энергия» — 3:0, «Дагдизель» — «Митос» — 1:1, «Биолог» — «Ан-«Черноморец» — 0:1,

«Мэщыкъу» — «Торпедо» — 0:1, СКА — КТГ — 0:2, «Олимпия» — «Таганрог» —

Хэт тыдэ щыІа?

Командэ пэпчъ гъогогъу 11 ешІагъ. Іоныгъом и 15-м ехъулІэу чІыпІэу зыдэщытхэр зэтэ-

1. «Черноморец» — 24 2. «Астрахань» — 19 3. «Алания-Д» — 19

4. «Лаглизель» — 18

5. «Биолог» — 17

НэкІубгьор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

6. «Славянский» — 17 7. «Таганрог» — 16 8. «Ангушт» — 16 9. «Олимпия» — 15 10. «Торпедо» — 14 11. «Мэщыкъу» — 14 12. «Митос» — 14 13. «Зэкъошныгъ» — 13 14. «Энергия» — 7 15. KTF — 7 16. «Волгарь» — 5

Тыуигъус, Амир!

17. CKA — 5.

Урысыем иныбжьыкІэ хэшыпыкІыгъэ футбол командэ хэтэу Натхъо Амир «Зэкъошныгъэм» фешІэзэ Астрахань шъобж къыщытыращагъ. Ыблыпкъ лъэшэу зэрагъэузыгъэм къыхэкІэу мыекъопэ сымэджэщым щеГазэх. Сэнаущыгъэ зыхэлъ футболист ныбжьык Іэм ипсауныгъэ шІэхэу зыпкъ иуцожьынэу, ешІэгъумэ ахэлажьэзэ бэрэ тигъэгушІонэу фэтэІо.

Іоныгъом и 19-м зичэзыу ешІэгъухэр купэу «Къыблэм» щыкІощтых. А мафэм «Зэкъошныгъэм» зэІукІэгъу иІэщтэп. И 25-м Таганрог икомандэ тикъалэ къэкІощт.

ШышъхьэІум и 14-м къыщыублагьэу «Зэкъошныгъэм» ешІэгъуи 6 иІагъ, зыкІи шІуахьыгъэп.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ и кубок Зичэзыу

ФУТБОЛ.

ешІэгъухэм тяжэ

Адыгэ Республикэм футболымкІэ и Кубок икъыдэхын фэгъэхьыгъэ зэјукіэгъухэр аублагъэх. Финалныкъом хэхьэгъэ командэхэр зыщешіэщтхэр зэхэщакіохэм къыхахыщтых. КІ эух зэіукі эгъур тиреспубликэ загъэпсыгъэр илъэс 21-рэ зэрэхъурэм ехъулІзу Мыекъуапэ щыкіощт.

Еджэркъуаехэр Дондуковскэ щешІагьэх, пчъагьэр 4:2-у текІоныгъэр къыдахыгъ. Финалныкъом Хьакурынэхьаблэ, Инэм, Кощхьаблэ якомандэхэр хэхьагъэх. Зичэзыу ешІэгъухэм ащызэІукІэщтхэр зэтэгъапшэх.

«Абдзах» Шэуджэн район – «Инэм» Тэхъутэмыкъое район. «Кощхьабл» Кощхьэблэ район — «Еджэркъуай» Кощхьэблэ

Мы ешІэгъухэм ауж тын шъхьа-1эм фэгъэхьыгъэ кізух ешіэгъум хэлэжьэщтхэр къэнэфэщтых.

И 19-м аухыщт

Тиреспубликэ футболымк Іэ изэнэкъокъу кІзухым фэкІуагъ. Апэрэ чІыпІэм фэбэнэщтхэр бэрэскэжъыем республикэ стадионэу «Юностым» щызэдешІэщтых.

«Еджэркъуаер» «Кощхьаблэм» ІукІэшт. Зэгъунэгъу командэхэм язэнэкъокъу пчыхьэм сыхьатыр 4-м аублэщт.

Къоджэ спортым изыкъегъэІэтын хэлажьэхэрэр, футболыр зикІасэхэр зэхэщакІомэ стадионым рагъэблагъэх, ешІэкІэ гъэшІэгъон командэхэм къагъэлъэгъощт.